

"KOVA"

229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Savaitinis laikraštis.

Leidžiamas L. S. S. A.

(Incorporated Balandžio 28, 1908 m.)

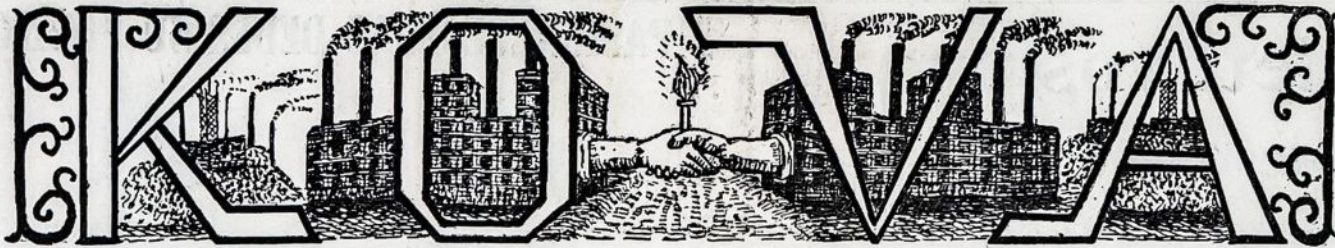
Prenumerata:

Metams į visas dalis svieto \$2.00

Šeši mėn. \$1.00

Redakt.—J. B. Smelstorius

Administratorius — V. Yakštis

Organas Lietuvių Socialistų Sąjungos Amerikoje

"KOVA"

229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Lithuanian Weekly

Published by the I

Socialist Federation of

(Incorporated April 28, 1

Subscription Rate

For all the parts of th

— \$2.00.

Editor — J. B. Smels

Manager — V. Yakštis

Printed by A. Sands

No. 8

PHILADELPHIA, Pa. 1915

PHILADELPHIA, Pa. 19 d. Vasario (February), 1915 m.

TELEPHONS KEYSTONE, MAIN 29 58

Metas

Rusai Vel Išvyti is Prusijos

Austrija su Vokietija Organizuoja Lenku Karalyste Bedarbiu Demonstracijos Ivyko Daugelyje Amerikos Miestu

LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION
CENTRAL OFFICE
BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

RUSAI SU DIDELIAIS NUOSTOLIAIS IŠVYTI IŠ PRUSIJOS.

Petrogradas. — Rusų generalis štabas patvirtina telegramas, kurios pranešė, kad naujoms spekomis atėjus pagalbos vokiečių kariuomenei, rusai suvirš 60 mylių likosi nustumti atgal iš Prusijos. Svarbiausios vokiečių spēkos dabar susikoncentravo ties Vilkaviškiu (Lietuvoje) siauriu link nuo Lycko-Augustavo ir pradėjo su nepaprastu atkaklumu gulti ant rusų armijos. Pribuvus pačiam kaizeriui ant mušiu lauko, vokiečiai įgavo naują upą. Ant visos fronto linijos vokiečiai pradėjo smarkią ofensyvę. Išvarius rusus iš Prusijos, kaizeris įsakė butinai paimt Varšavą. Mušiuose Prusijoje vokiečiai paėmė nelaisvėn 30,000 rusų kareivių, 20 didelių kanuolių ir 30 mašinių karabinių. Kaip daug amunicijos ir kariškojo provianto pateko vokiečių rankose generalis rusų štabas nesako, taipgi užtyli apie skaičių kritusių rusų kareivių tuose mušiuose. Korespondentas "London Evening Star" praneša iš Petrogrado, kad perėit savaitę pagal rusų apskaitliavimą mušiuose rusų su vokiečiais Lenkijoje ir Prusijoje, vokiečių žuvo 50,000 žmonių, keturisdešimt tiek krito sužeistais, bet valdiškas raportas sako, kad vokiečių tuose mušiuose krito 10,000.

Vokiečiai paėmę ant dešinio Vistulės kranto lenkų miestą Sierpiec. Raportai 14 d. vasario skamba: "Aplinkėse Lyck, Raygrad ir Grajevo kovos tęsiasi. Tolesniai rusų kariuomenė traukiasi atgal už nufortifikuotas ant Nemuno kranto linijos spaudžiamą vokiečių didelės spēkos. "Mušiai ant dešinio Vistulės kranto vyستi, nuo Michovo (pie tūlink nuo Sierpiec) iki viešklio iš Myšniec į Ostrolenką. "Ant kairiojo Vistulės kranto tik artilerijų besišaudymas tęsiasi. "Ant Niedo upės kranto priešas išvytso savo smarkią artilerijos ugnį.

RUSAI FORTIFIKUOJA SAVO POZICIJAS.

Petrograd, 14 vasario. — Oficialiai patvirtinta vokiečių "National Zeitung" dienraščio korespondento paskelbta žinia, kad rusai puolėsi sutvirtinti antrą savo apsigimimo liniją ant Nemuno kranto, pradėdant nuo Kauno-Gardino iki Lietuviškos Brastos (Brest-Litovsk). Dienomis ir naktimis dirba tukstančiai darbininkų, kasdami apkasus ir tranšėjas aplink Kauno tvirtovės fortus, taipgi aplink Ivangorodą, Gardiną, Lietuvišką Brastą, Ostrolenką ir kitur. Aplink Lietuvišką Brastą per 75 mylias pločio stovi užsilie-

jęs vanduo, todėl prie tvirtovės priėiti negalima. Tvirtovėn sukrauta del atsargos daug amunicijos ir maisto. Visa tai sukelia visoj Lietuvoj naują baimę, iš kurios žmonės buvo atitokę. Dabar manoma, kad mušiai persikels Lietuvon. Tačiau vokiečiai vargu toliaus nuo Vilkaviškio eisią Lietuvon, nes jiems svarbiausiu uždaviniu yra paimant Varšavą, ir fieldmaršalas Hindenburgas tuo savo manievrui priverčia rusų armijos spēkas, sukoncentruotas aplink Varšavą, padalinti ir tokiu būdu mano apsilpninti Varšavą apginančią rusų kariuomenę.

"LENKŲ KARALYSTĖ."

London, 14 vas. — Andai telegramos paskelbė, kad gauta patirti iš užsitikintų šaltinių, jog Vokietija ir Austrija jau apskelbė Lenkijos Karalystės Nepri gulmingumą, kuris formaliskai bus užtvirtintas 14 d. vasario Krokavoje, įvyksiančioje konvencijoje, kur busias nuskiestas Lenkų karalystei karaliumi arki-kunigaikštis Karl Stephan Habsburgų dinastijos narys, paeinantis iš senos Lietuvos kunigaikščių Radvilų giminės.

Konvencijon suvažiavusi išrinkti atstovai iš ty Lenkijos dalių, kurios dabar randasi po Vokietijos ir Austrijos valdžia. Iki busias išrinkta ir suformuota Lenkų karalystės valdžia, nuskirta Lenkų socialistų atstovą Austrijos parlamente Igną Damską laikinu prezidentu.

Tokias tai žinias paskelbė telegramos perėit savaitę. Laukta 14 dienos vasario, bet kol kas dar nėra minėtos konvencijos posėdžių protokolų. Tik iš Petrogrado tame klausime gauta sekančios žinios.

"Likosi išrinktas Lenkų karalium. Už kelių dienų atsibus jo vainikavimas Krokavoje. Yra tai Austrijos pastanga padaryti politiška pasikėsinimą. Aspirantų del nėsančio sosto yra arki-kunigaikštis Stephan Habsburgas. Išrinkta jį matomai todėl, kad jis yra susigiminiavęs su sena kunigaikštiska Radvilų gimine.

"Kaipo politiškas pasikėsinimas tasai aktas iš Austrijos pusės turi dvigubą tikslą. Visų pirma atkreiptas jis yra priešais galimajį Hohenzolernų pasikėsinimą įgyti ateityje dar vieną sostą daugiau, gi iš kitos pusės padaryta tai, beabejo, delei partaavimo lenkų savo pusėn, kuomet Austrija mato, kad jau dalykas jau praloštas. "Dar neturime tikrų žinių, kaip linkui to fakto atsineš lenkai iš Vokietijos, kuomet rusų armija netrukus užlies Vengrijos lygumas, kuomet karė Austrijai jau senai pralošta. Lenkai iš Rusijos regis atsakančiai apkainuoja vertę to pavėlinto akto. "Jeigu Austrija ištikrųjų da-

rytų taip kiltus planus delei savų slaviskųjų pavaldinių, jai būkta naudingu, jei jinai būtų apskelbus Lenkijos Karalystę prieš 6 mėnesius. Dabar Rusijos lenkai sako, kad tai yra tik noras įngyti lenkų opiniją per papirkimą popieriniais pinigais, kurių bevertingumas pasirodys po karės užsilbaigimui.

"Didis kunigaikštis Nikolai Nikolajevič rugsėjo mėnesyje 1914 m. žadėjo lenkams suvienijimą ir autonomiją (matomai irgi popierinę pr. zec.). Nesunku pasirinkti vieną iš dviejų: teatralinį karalių arba kunigaikštį Albanijos kurliaus, ar propoziciją pastatytą Rusijos lenkams.

"Rusijos lenkai vien geidžia surealizavimo Did. kunigaikščio Nikolajevičo pažadų. Jau atsiliepia balsai, kad geriausiu išėjimu būtų suvienijimas Lenkijos kas daro geresnę propoziciją, negu Austrijos užmanymas vainikuoti nėsančios Lenkijos karaliumi kunigaikštį Habsburgą. "Taigi Rusija staciai pajaukia Lenkijos nepri gulmybę.

Ateitis parodys, kas iš to visos bus.

VOKIEČIŲ SOCIALISTAI UŽ KARE.

London. — Pirmininkaujant socialistų atstovui Vokietijos reichstage, drg. Dr. David'ui Mogencijoj atsbuvo perėit savaitę Vokiečių socialistų konferencija, kurioj dalyvavo daugelis Vokietijos socialdemokratų partijos vadovų. Konferencija priėmė rezoliuciją, išreiškiančią užsitikėjimą socialistų parlamentinei frakcijai, balsavusiai už karės kreditus.

Rezoliucijoje pabrėžiama, kad kiekvieno socialisto šventa priederme yra ginti savo tėvyne, nes jį reikalau yra apsaugoti ir daboti teritorialę čeliybę, ekonominį plėtojimąsi ir kultūros siekius.

Paskui varde partijos išreiškiamą padėką kareiviams, kurie aukauja savo gyvastį už savo krašto nepri gulmybę. Rezoliucijoje pasakoma, kad socialistai reikalau taikos tik tuomet, kada ta taika bus pastatyta ant tvirtų pamatų.

IŠ VAKARINIO KARĖS TEATRO.

Berlinas. — Vokiečių oficialiai raportai iš vakarinio karės teatro skamba: "Vakariniame karės terene kovos be paliovos tęsiasi ypač tarp artilerijų. Vokiečių kariuomenė laimėjo mušį Šampanijoj, ties Sonain atmušė smarkų francuzų pėstininkų antpuolį. Nelaisvėn paėmė 120 kareivių. Argono giriose paėmė nelaisvėn 119 francuzų. Šiauriu link nuo Verduno vokiečiai paėmė priešo apkasas. Francuzų kontr-ataka likosi at-

mušta su dideliais nuostoliais. Verduno tvirtovę bombardavo vokiečiai orlaivininkai, numesdami 100 bombų.

Anglai ir Francuzai orlaivininkai bombardavo vokiečių užimtą miestą Ostendą.

MUŠIAI KARPATUOSE.

Vienna, 14 vas. — Austrų kariuomenė, kuri 12 d. vasario persilaužė ties Strij miestu per rusų liniją galutinai sulaukė rusų ofensyvę. Rusų artilerija ginasi nuo vokiečių antpuolių, bet taipgi traukiasi atgal. Nuo pirmos dienos vasario per tas dvi savaitis mušiuose rusai prarado virš 10,000 savo kareivių. Vokiečiai su austrais nors palengva, bet tvirtai eina pirmyn. Paimti rusų kareiviai nelaisvėn pasakoją, kad čia (Karpatuose) rusų kareiviai kenčia didelį vargą ir badą. Daugelis kareivių, sako, nuo 3 mėnesių negauna jokios algos. Daugelis naujokų vos po 2 savaičių lavinimo išsiusta ant karės lauko.

PRZEMYSLYJ BADAS.

Petrograd. — Laukiama austro-vokiečių antpuolio ant rusų pozicijų aplink Przemyslį. Rusai laiko tvirtovę apgulę ir badu nori priversti tvirtovės komendantą prie pasidavimo, bet tas apreiškė, kad pritrukus arkienis, kuri labai taupojama tvirtovėje, kareiviai suvalgys savo batus, bet nepasiduosią.

Karpatuose, kaip praneša generalis štabas, pastaromis dienomis rusai atmušė priešo antpuolį ties Gorlice ir Sviduik, paėmė priešo apkasas ties Smolinik, rytų pusėje nuo Lupkov, kur rusai paėmė 18 oficerių ir daugiau kaip 1000 kareivių savo nelaisvėn, sykiu su 3 mašiniėmis kanuolėmis.

Mušiai ypač tęsiasi prie Dukla-Vyszko perėjimo ir ant vokiečių aplink Nadworna (pietrytinėj Galicijoj).

WASHINGTONE UŽREKORDUOTAS PIRMAS TOS RŪŠIES ATSTIKIMAS.

Washington, D. C. — Didžiausi glėbiai laišku ir telegramų 12 d. vasario lyg iš gausios rago pasipylė į Jungtinių Valstijų prezidento raštine, nuo to laiko, kaip egzistuoja Jungtinės Valstijos Washington atėjo daug peticijų su daugybe parašų, bet tiek laišku ir telegramų nuo darbo žmonių, reikalaujančių iš šalies valdžios gelbėjimo bedarbių šalies istorijoje panašaus apsi reškimo dar nebuvo. Prezidentas Wilsonas, atstovai ir senatoriai pirmu kartu suprato galybę darbininkų klesos, reikalaujančios darbo. Niekad valdžia neišgirdo dar tiek daug balsų, reikalaujančių duonos, kaip šiuo kartu. Nei viename tų laišku ir telegramų nereikalaujama mielaširdystės,

bet reikalaujama darbo, reikalaujama, kad valdžia paimtų į savo atydą visuomenės reikalus ir pasirupintų milijonų žmonių likimu. Valdžia ištikrųjų atsidurė keblame padėjime.

Be tų pasiųstų telegramų ir Socialistų Partijos sutaisytų ir darbininkų susirinkimų priimtų rezoliucijų, kuone visuose didesniuose miestuose atsbuvo darbininkų demonstracijos. Ypač įdomios jos buvo New Yorke, Chicagoj, New Orleanse, Portlande, Detrote ir daugelyj kitų miestų. Tik Philadelphia, nors šimtus tukstančių turi bedarbių, prie to darbininkiškojo judėjimo lyg ir neprisidėjo. Bet kaip ten nebūtų darbininkų pareikalavimas staciai iš valdžios sau darbo yra pirmu kartu Amerikos istorijoje užrekorduojamas faktas.

DUMA UŽGIRIA KARĖS KREDITUS.

Petrograd. — Rusijos valstybės taryba padavė Dumai užgirti budžetą 1915 metams. Budžetas sustatomas sekančiai: pajamos — \$1,566,000,000; išlaidos — \$1,876,000,000; deficitas siekia 280 milijonų rublių.

Išlaidos karės reikalams skiriamas 67,000,000 rublių.

Vasario 12 d. Dumos posėdyje priimta sekanti rezoliucija:

- 1) Valdžia neatidėliojant privalo surasti budus gelbėjimo tų gubernijų, kurios daugiausiai nukentėjo nuo karės.
- 2) Valdžia privalo apdirbti planą algų našlėms, našlaičiams ir seniems tėvams, likusiems po žuvusių karėje kareivių.
- 3) Visi atsarginiai, pildantie policijos pareigas viduje šalies privalo but pasiųsti ant karės lauko, o jų vieton turi buti pastatyti tie kareiviai, kurie del sužeidimo negal tolesniai tarnauti karės lauke.
- 4) Turi but paskirta komisija ištirimui, kiek peržengė tarptautinius praktikuojamus įstatymus vokiečiai, austrai ir turkai; komisija privalo surinkti prirodypos vandenynan.

mus nuostolių didumą, padarytą per tą peržengimą tarptautinių taisyklių.

Tam-tikru savo ukazu caras suspenduoja Dumos posėdžius, kurie užsilbaigs su rusų kalendoriaus gruodžio mėnesiu. Rinkimai atstovų į Dumą vargu galės greit įvykti.

JUNGTINĖ AMERIKOS VALSTIJOS PROTESTUOJA.

Washington, D. C. — Jungtinių Amerikos Valstijų valdžia persiuntė savo protesto notą Anglijai ir Vokietijai, uždrausdama toms valstybėms vartoti Amerikos vėliavą. Nota parašyta mandagiū, bet gana serijoziskai tonu. Ten pasakoma, kad jei kariaujančios valstybės nepagodos Amerikos neutraliteto, pasekmės gal sukelti svarbius konfliktus. Anglija jau atsakė į Jungt. Am. Valst. notą kaslink užgriebimo Amerikos laivo "Wilhelmina", gabenančio maistą iš Amerikos į Bremena. Maistą Anglija pasilaiko, bet laivą atiduosianti.

Anglijos laivinės kompanijos Cunard laivai gauna leidimą plaukti po Amerikos vėliava.

Anglijos ministerių pirmininkas apreiškė, kad nežiurint poketo vėliava plauks laivai, gabenantie maistą Vokietijai. Anglijos laivynas visviena tokius laivus gaudys ir jų intalpą konfiskuos. Anglija nori dar išmarinti vokiečius, gi vokiečiai tuomi pačiu atsilygina Anglijai padarydami blokadą aplink Anglijos salas ir savo povandeninėmis valtimis skandydami Anglijos laivus. Perėit savaitę vėl vokiečių povandeninės valties nuskandino 3 Anglijos laivus.

Jungtinės Valstijos kol kas nieko neveikia kaslink nuskandinimo Juodose mariose Amerikos prekybinio laivo "Washington", kurį nuskandino rusai.

Šiaip ar taip, o Amerikai pavojinga siust savo laivus Europos vandenynan.

"Kova" Naujoj Vietoj
Draugai. Šią savaitę "Kova" persikelia į naują vietą. Kitas numeris nežinome ar išeis. Taipgi ir kiti dalykai susitrukdys. Todėl nerugokite jeigu kas nebus atlikta į laiką. Naujas "Kovos" adresas:
"KOVA"
229 N. 6th Street,
PHILADELPHIA, PA.

Žinios iš Lietuvos

KUPIŠKIS, UKMERG. APS.

Lapkričio 16 d. galop įvyko senai bebuvęs Ukio Draugijos narių susirinkimas. Pirmiausia susirinkusieji nariai po neilgų ginčų nutarė paaukoti iš draugijos kasos Raudonajam Kryžiui 10 rub. ir nukentėjusiems del karės suvalkiečiams irgi 10 rub. Pinigus siųsti Raud. Kryžiui nutarta per Kauno gubernatorių, nukentėjusiems gi suvalkiečiams per Vilniaus lietuvių komitetą nukentėjusiems del karės šelpiti. Tartasi dar apie padėjimą pašauktųjų karėn atsarginių šeimynų ir apie pardavimą galvijų tiesiog intendanturai, bet rupinties tais dalykais pripažinta esant nereikalinga: 1) atsarginių šeimynomis rupinasi ir pilnai aprūpina pati vyresnybė ir tam reikalui išrinktieji valsčiaus komitetai; 2) ir be jokio rupinimos, kaippo girdėti, vyresnybė netrukus imsianti supirkinėti galvijus kariuomenėi tiesiog nuo ukininkų. Apie ukio reikalus ir šiaip narių sumanymų nebuvo jokių matyt: žmonėms tie reikalai dabar nelabai terūpi.

— Atsigrudus į Suvalkiją vokiečiams ir į mūsų apielinkę buvo atvažiavę keli suvalkiečiai-pabėgėliai. Žmonės juos mielai priėmė. Daugelis ukininkų kalbėjo, kad kiekvienas visgi galėtų išmaitinti bent po vieną tokį pabėgėlį-suvalkiečių, kad tik atvažiuotų. "Mes dar esam laimingi, palyginus su tais bėdūliais mūsų broliais-suvalkiečiais", kalbėjo ukininkai.

NAUMIESTIS, SUV. GUB.

Jau ir Naumiestyje žmonės šiek tiek aprimo. Kai-kurią dieną ir armotų gaudimo nesigirdi. Išbėgioję mušii metu gyventojai grįžta vienas paskui kitą, tik vis delto jų nedaugiausiai prisirinko. Vietos žmonės labai įdomauja kare ir su dideliu noru perka laikraščius, tik kol kas, jie sunkiai parvežami.

JUODAICIAI, KAUNO GUB.

Šiuo laiku pas mus yra visiška ramu, net per daug... Karės bausimo užtikti žmonės, išskyrus kai-kurius bailius, pasiliko ant vietos, nors mušis ties Seredzium buvo labai įbauginęs. Žmonių dauguma apie degtinę dabar mažai terūpina ir, turbūt, ne be džiaugsmo mato veidrodį, kad jų pirma raudonai-mėlynos nosys pamazū darsi baltos ir igija prigimta spalva. Tai zinoma, gana malonus apsiereikšimas... Tik kai-kuriose rupi, kad dabar vestuvėse ar šiaip kokiam susirinkime busių nesmagu, nes be degtinės žmogus esąs surištas ir liežuvis neluosas, nors, ištiesu, tokių nusiminėlių nedaug. Kaip girdėti, daugelis degtinės mylėtojų jau krypta blaivybės pusėn ir nesigaili "skystimėlių" išnykus.

Draugija gydymo ir maitinimo pagalbai del karės nukentėjusiems teikti gruodžio 15 d. 1914 m. atidarė Vilniuje (Zavalinės g. 5) vaikų ambulatoriją. Čia gydoma ir maitinama pabėgėlių ir atsarginių vaikų-ligonys turintieji tam tikrus lūdimus. Ligoniai priimami antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais — nuo 9 val. ligi 11 ryto, pirmadieniais ir penktadieniais — nuo 3 val. ligi 5 val. vakare. Tomis pačiomis valandomis ambulatorijoje galima užrašyti adresus tų vaikų, kurie sirgdami reikalauja gydytojo pagalbos namieje.

Gauname iš tikro šaltinio žinoti, kad A. Bulota įteikęs šiomis dienomis Vilniaus "Komitetui pabėgėliams globoti" raštą, kuriuo jis atsisakęs būti toliaus to komiteto pirmininku.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS

Laiškas nuo brolio A. Siručio žmonai, Philadelphia, Pa.

Gruodžio 13 d. 1914 m. Brangioji Sesute!

Tavo laiškas padarė mums džiaugsmą ir už jį dėkojame. Bet apie ką labiausiai norėtume žinoti, to mums neparaiši. Nieko neparaiši apie sveikatą, nei apie dabartinį gyvenimą, kokiame stovyje randasi uždariai žiemos laiku. Pas mus laikraščiai rašo, kad deli karės Europoje susimazino išgabėnimas fabrikinų išdirbių į kitus kraštus ir delto Jungtinėse Amerikos Valstijose didelis nedarbas. Tačiau iš laiškų gauname patirti, kad tas nėra tikra tiesa.

Is savo krašto linksmy žinių jums, suprantama, negaliu pranešti, bet taipgi ir nieko pasibaiešino. Ačiu Dievui mūsų apielinkės, kaip ve: visas Telšių apskritys kuone pilna ramybės džiaugiasi, laukiant ką ateitis atneš. O gali buti, kad taip ir praeis toji visa karės audra. Yra ir čia maži susirėmimai parubežinės sargybos, bet ir tie daugiau įvyksta užsienyje, Prusų pusėje. Buvo tris susirėmimai ties Gazdais ir vis buvo girdžiami kanuolių trenksmai kai smarkiausi perkunai, gi karabininių salvų griausmai laike kovų tai neapsistoja nei sekundai. Musiškaiai vis buvo pergaletojai. Iš pažiuros tai lyg ir baisu, bet j mus jokios baimės ties nedaro. Ir visi žmonės iš čia nei nemano bėgti iki valdžia neįsakys.

Ėjo gandas apie priverstiną išsikraustymą iš parubežio per 16 verstų, bet kada vokiečių kariuomenė atsikreipė Varšavos link, tai tie paliepimai likosi atšaukti.

Is gyvulių nieks paskutinio neatidavė, nei gi nereikalauta, o jei kas atidavė, tai gavo pinigų. Is javų, kaip ve: rugių, avių ir t. p. duota labai mažai. Ukinkai patį skirdavo pagal žemės didumą; didžiūmai davė po 2-3 pudus, mažazemiai po 1/2 ir 1 pudą. Taip ir su dovilais ir šienu pasielgta. Mėsos nereikalauta visai.

Rezervistai (atsarginiai) nėra iki paskutinių metų paimti, tik iki 38 metų amžiaus atsarginius pašaukė, o atsarginių terminas baigiasi su 44 metais amžiaus.

Atėjo žinios, kad vasario mėnesyje 1915 m. atsibus rinkimai jaunimo į kariuomenę; imsiu nuo 20 metų amžiaus. Spausdintuose laiškuose maža teisybės ir aiškiai galima pastebėti perdėjimus kokių ten baikštuolių, kurie be vargo ir reikalo apleidę savo namus, pasirijo neprieinamose giriose pasislėpti.

Taip, kaip pasakiau, yra tik pas mus, kitur yra blogiau, net ir labai bloga, pradėjus nuo Tauragės ir Naumiesčio iki Chelmsko yra didelis sunaikinimas; desėtkai tukstančių kaimų ir miestų triobų yra išgriauta priešo kanuolių šuviais, išplėsta ir sunaikinta. Austrai nėra taip atkaklus ir godūs kraujo, kaip vokiečiai, kurie, kur tik pasiekė, paliko pelenus ir akmenis, apiplėšė bažnyčias ir dvarus priversdami gyventojus prisitaikyti prie jų sąlygų; kas priešinosi, tam gyvastį atėmė...

Daugiausiai nukentėjo Lenkija. Pas mus renkamos aukos tuo tikslu, kad sušelpus nukentėjusius. Valdžia rupinasi baidaujančiųjų likimu, bet deli besidauginancio jų skaičiaus, negali tesėti suteikti maisto. Laikraščiai raše, kad baidaujančių maistui reikalinga 300 vagonų maisto kasdien.

Kaipgi prakilus butų darbas amerikiečių, jeigu paskubėtų su pagalba savo alkstantiems broliams.

Ir ištikrųjų badas tur prislėgt kraštą, nes deli apsunokinto susinešimo, skaičius vagonų su maistu nėra galima pristatyti.

Antgalo siunciu širdingą pasveikinimą nuo tėvelio ir linkime jums l:imės tokios, kokios svajojate. Broliis Z. J.

Is Suklelių, Vilkaviškio pav., SUV. gub., rašoma J. Zebrauskui į Kanadą.

Laiškas rašytas 28 lapkr. 1914. Mielas Broleli:—

Laišką nuo jų gavome — ačiū. Mes namiškiai dar visi esame sveiki ir gyvi, bet kartais jau vietos ant žemės neturėjom, gyvenome žemėje pasidare tam-tikras duobes, gerai apgrįstas. Granatos net medžių šakos išlaužė, bet ant laimės nei viena nepataikė nukristi ant duobės, tai dar likome gyvi, ir stuba dar netikėtai liko nesudeginta, tai turime nors pastogę, o daugiau tai nieko nebeliko, neturime nei duonos, nei prie duonos, visus gyvulus ir vieną kumelę išsivarė vokiečiai, likome kaip stovim taip brangūs.

Dabar jau vėl, rodos, toli Prusuos mušasi, jau mažai girdėti šuvių griausmų ir mus akis jau pradeda žibėti, kad valdžia rupinasi apie mus, kad apgynus bent nuo bado, žada prisisti ko tik žmonės reikalau, o toms moterims, kurių vyrai paimti karėn, duoda ant visos šeimynos, ale aš dar nieko negavau, tik ragino į Vilkaviškį ant 3 d. gruodžio, o kiek ir ko tenai gausiu — nežinau. Nuo Antano jau 3-čia savaitė, kaip negaunu jokios žinios, taipgi paimti į karę: Jurgis Bagdanavičius, Jonas Dargis, Juozas Kuras, Juozas Andriukaitis, Petras Rudzinskas, Juozas Stankunas, ir dar yra gana daug paimtų iš Lauckaimio, bet katrie, tikrai nežinau.

Vokiečiai ir taip žmonių daug išsivarė. Is mūsų kaimo išsivarė senj Gabrij, jo sunų Jurgj ir Juozą Sidlauską, o iš Prapuolenių, tai labai daug išsivarė, bet pavardžių nežinau.

Lauckaimij sudeginta: Stankunas, Janinas, Rudzinskas, ir Juozas Grigas. Suklių kaimas, tai bemaž visas išdeginatas, o dvarų, tai tik kaip kokia trioba telikus. Sukleliai, nors ir prie pat rubežiaus, bet mažiau nukentėjo, negu tolymesni kaimai, katrie nesudegė, tai dar ir pašarų šiek tiek turi, nes kareivių čia mažai stovėjo. Arklius, tai visų vokiečiai išvedė tik po kokių suklypusj paliko, kareiviai su žmonėmis elgėsi gana gražiai, plėsti nieko neplėšė, tik perka, o jeigu pinigų nemoka, tai išduoda raštą, kad valdžia užmokėtų, valdžia visus suragino, kad kam tik kokią skriaudą padaryta, kad saktasuotų ir reikalautų atlyginimo, tai visi taksuoja ir mažiausj daiktėlį.

Vokiečiai irgi žiauriai su žmonėmis nesielgė; jeigu jiems tik nesipriešino, jeigu kur valgydavo, tai užmokėdavo, buvo atsitikimų, kad ir nemokėdavo arba ką ir pavogdavo, bet mažai. Vokiečius iš šio krašto išsivarė visus, tik moteris su mažais vaikais paliko.

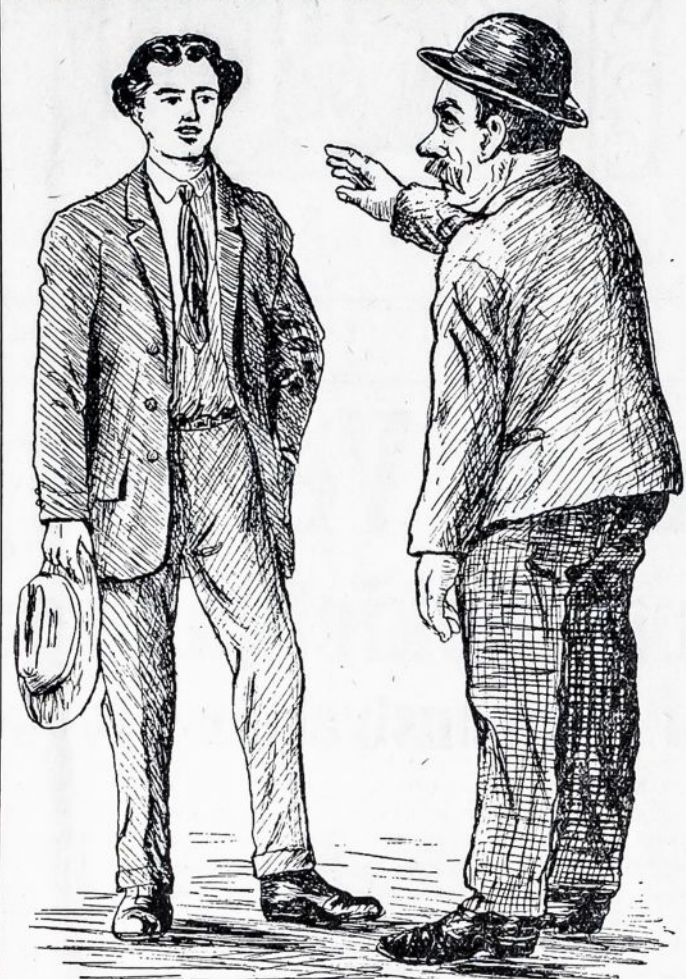
Sudiev, tavo sesuo Matilda.

Rygos telefonai ir latvių kalba.

Drąsiai, be paliovos latviai skina savo kalbai kelią visoj Baltijoje, o ypatingai kultūros centruose.

Rygos gyventojai latviai pareikalavo nuo telefonų įstaigos Rygoje įvesti susikalbėjimą su tarnautojais telefonų stotyje greitai rusų ir vokiečių kalbų ir latvių kalba. Telefonų valdyba iš pradžių tam priešinos, prirodinėjo, kad truksią telefonniščių latviškai kalbančių. Bet kaip pasirodė, daugiau kai iš 200 mernagių, tarnaujančių telefonų stotyje, tik 15 nemoka latvių kalbos. Noroms nenoroms prisieina įvesti telefonų stotyje "latvių stalą".

PASIKALBEJIMAS DEDES SU POVILU

— Alio, Povil.
— Sveikas gyvas dėde. Maniau, kad kur po demonstracijų džėloj sėdi.

— E, Povil, durnas aš eit. Zinai, kad palaiminti pakarnus, nes jie žemę apturės, taip šventas raštas sako.
— Na, dėde, sėdėk rankas sudėjęs arba išsijiojęs stovėk gatvėje ir žiopsok, kur varnos laktos, o gal keptas karvelis į burną ims iš dangaus ir įskris.
— Karvelis, ne karvelis...
— O kas gi?

— Nieks, bet tau pasakysiu, kad ištikrųjų jeigu žmonės šventos Biblijos klausytų, tai kitaip gyventų. Bili Sandė puikiai išaiškino, aš pats klausiausiai nuėjęs į jo tabernaklį ir dabar esu siur, kad tu jo nesubytutum savo socializmu.
— Joks apgavikų socializmo nepripažįsta ir to mokslo nekenčia taip, kaip Širvydas priminimo Tėvynės Mylėtojų drangytės dingusių knygelių. Bet aš ir nemanau eiti su tuo apgaviku ginčyties apie socializmą.
— Matai, nes jis biblijos parašytomis teisybėmis sumuštų visus tavo, Povil, argumentus.
— Ne, dėde. Bet kad pradėjai apie bibliją, noriu tau, turėdamas šiandien daugiau laiko paaikškinti plačiau, kas yra ta biblija, kuri yra šventu raštu vadinama, o žmonėms kunigai draudžia skaityti.

— Ba zinai visokių vierų biblijų yra, tai ir visai parašyta. Prastas žmogus nesuprastų katrų teisybė ir galėtų paklysti vieroj šventoj.
— Ar dėdė niekad nepagalvojai, kad protestonai sako, jog jų tikėjimas teisingas, liuteronai — kad jų, kalvinai — kad jų, stačiatikiai — kad jų, mahometanai — kad jų, budistai — kad jų, katalikai gi — kad jų.

— Zinoma, kad tik katalikų tikėjimas teisingas, o visi kiti niekai.
— Taip dėde, nes tu iš katalikų gimei, tarp jų išaugai ir kitokio tikėjimo tavęs nemokino, todėl manai, kad tavo tikėjimas geras, o visų kitų negerai.
— Aš žinau, kad geras ir aš gimiau ir mirsiu kataliku, nes jis tikintiems žada po smert dangų, į kur kitų tikėjimų žmonės negal jėiti.

— Daleiskime, dėde, kad tu butum gimęs iš liuteronų tikėjimo lietuvių-tėvų, jie tave būtų išmokinę liuteronų tikėjimo, jie būtų tau įpasakoję, kad tikėjimas į nekalčiausius panelės šventus prasidėjimus, į pradėjimus žmogaus iš dvasios šventos yra taip didelė kvailystė, į kurią nei protaujantis piemuo nenorėtų tikėti. Tu, dėde, beabėjonės, iš katalikų juoktumeisi ir sakytum, kad jų tikėjimas yra kvailias.

— Aš ten nežinau, kaip ten buvo ir man tas ne galvoj, o ir apie tai nereikia galvoti, nes Dievo galybės vis viena nežinoti. Bet aš nenorėčiau būt tokio tikėjimo, kuris nei motinos Dievo, nei dvasios šventos nepripažįsta. Aš netikiu, kad kas-nors iš lietuvių būtų liuteriais. Lietuvis turi būt katalikas.

— O bet, dėde, tu nors esi tautietis, savo tautos dar nepažįsti. Juk liuteronų lietuvių yra gana daug.
— Tai ne lietuviai, tik prusai, nors lietuviškai šneka. Kad jie bus po smert peklon suvaryti, tai to jiems ir reik, kam jie pametė savo tėvų viera.

— Matai, koks iš tavęs, dėde, patriotas. Tu andai galvą guldei už lietuvišką kalbą, o dabar tuos, kurie lietuviškai šneka, tik kitokį tikėjimą turi, jau tu siunti, kad ir pragaran...
— Na, ką sakai? Kasaisi pakaušj? Taip, dėde, del kvailių pasakų, tu išsizadi savo viengėnčių, savo brolių. Ir sakau tau, dėde, kad jeigu Prusų Lietuva ir Didžioji Lietuva būtų atskiram viešpatystėmis, tai tokie žmonės, kaip tu, dėde, eiti su didžiausiu noru skerst savo brolius karėje delto, kad anie kitaip tiki į pomyrinį gyvenimą. Įvairių tikėjimų žmonės mano, kad jų tikėjimas yra geras, o kitų žmonių tikėjimas yra klaidingas, delto visi jie vieni kitus neapkenčia. Katalikai mano, kad jie tiki teisingiausiai, turi šventą raštą, kuris draudžia užmušt ir liepia mylėt kiekvieną žmogų, kaippo savo artimą, bet štai tu pats, dėde, esi katalikas, o jau savo artimų nepripažįsti net vienos tautos žmogų.
— Viena tauta turi turēt ir vieną tikėjimą.
— Tas buvo, dėde, kada lietuvių buvo pagonis. Jie turėjo vieną savo stabmeldišką tikėjimą tik todėl, kad kaip kas norėjo, arba kaip išmanė, taip gamtą ar jos apsiereikšimus garbino bei jų bijoj.

— Cičilistai dabar ir nori, kad visi žmonės būtų pagonais ir kaip kam patinka, kad taip ir tikėtų.
— Taip, dėde, socialistai reikalauja, kad kiekvienam žmogui palikti laisvę sąžinės, tegu jis sau tiki, į ką jis nori, bet tai nereiškia, kad socialistai stabus garbintų, kaip jų katalikai darote, ar kaip pagonis darė. Gamta galima gėrėtis, džiaugties, ją apdainuoti, paveiklais atvaizdinti, bet nieko negalima iš jos išmelsti, nėgi jos apsiereikimų sustabdyti jokiais maldavimais, burtais ar aukomis. Tai gi, socialistai tik nori, kad visa žmonija apsipazintų su gamtos paslaptimis, žinotų priežastis apsiereikimų, netikėtų į virgamtinių esybių gerą ar pliktą valią ir mestų šalin visokius į užgrabinus gyvenimus tikėjimus, nes žmogus, kaippo gamtinės medžiagos dalelė gyvena tik ant žemės ir miręs persikeičia į kitokį medžiagos pavidalį, kad maitinti augmenis, gyvunus ir kitus žmones.

— Tai ką tu nori tuomi pasakyti? Ar tu manai, kad mano kunu mis gyvunai ir augmenis?

— Nemanau, dėde, bet tikiu, nes tai mokslo priparodyta teisybė. Matai, dėde, kad ir aš hėsu be tikėjimo, bet socialistų tikėjimas remiasi ant prirodytų teisybių.

— O ką jie gal prirodyt teisybę apie žmogaus dušią?

— Nieko, dėde. Neesami daiktai nėra prirodomi, o į neprirodomus daiktus socialistai ir abelnai gamtos mokslų žinovai netiki.

— Tai tu netiki į dušią?

— Ne, dėde, nes sakiau, kad aš tikiu į tai, kas yra, bet netikiu į tai, ko nėra.

— Oho, palauk, o ar tu gali matyti ir apčiuopt mano mislis, mano jausmus, o vienok tu turi tikėti, kad jie yra.
— Taip, pilniausiai tikiu, nes tavo, dėde, minčių ir tavo jaunų: meilės, neapykantos, geimo ar nusiminimo darbus galiu matyti, galiu paliesti, galiu patirti.

— Taigi ir sugavau!

— Ką, ar musė?

— Ne, tave už uodegos. Sakai netiki į dušią, o dabar pats pripažinai, kad gali matyti, gali paliesti ir tt. O kas viską tą daro jeigu ne dušia.

— Taip, dėde, žmogaus siela, tik ne tokia, kaip tu sau ją atsvaizdinai, kad ji gali aplėsti kuną ir gyvent kunui mirus.

— Jeigu ji gali žmogaus kune padaryt mislis, jausmus ir tt, tai, kodėl ji be kuno negal gyventi.

— Todėl, kad kaip žmogus be gamtos, kurios jis pats yra dalelė, negali gyventi, taip žmogaus siela, tai yra žmogaus organizmo nervinė sistema, kaipo neatskirtina to organizmo dalis, negal be jo veikti ir gyventi.

— Čia man, Povil, persunku ką-nors suprasti. Mes pradėjome apie bibliją, o nuvažiavai dievas žino kur.
— Tas tiesa, dėde, bet tu niekad nedaleidi laikyties temos, apkraudamas vis naujais klausimais. Štai, dėde, paimk 'šią knygą, kurioj aprašo, kaip sutaisytas žmogaus kunas. Kada perskaitysi, tai paskui galėsimė ir plačiau apie sielą pakalbėti. Aš gi paskaitysiu bibliją, kad patirti, kiek daug ji žmonėms meluoja.

— Geriau, Povil, neskaityk tu tos biblijos, o tai dar sumaišys tau protą.

— Ne, dėde, reik skaityt viską ir viską svarstyt, kad atskirt teisybę nuo melo, blogą nuo gero. Tai ir lik sveiks!

PAĖMĖ NELAISVĖN.

Pilypas:—Kodėl kumai tavo mėlyna akis?

Kumas:—Nelaimė brolau? Vakar buvau pabėgęs nuo pačios, bet trukis pavėlavo, tai turėjau laukti. Stotyje belaukiant ana atbėgo, uždėjo man mėlynas akis ir paėmė nelaisvėn.

Ilgavyzis.

AI

VALD MOŠ

Burr tas už pos du Valstij kosi n Wilson tinkant tradicij gale v. landų džiuma rodosi, atevyvs keliama užreisk kaip pr llinghja dos ne man, j manai sonas a nai ko atstova džiuma dancij: ant E liaus b kongres to Wil balsai, susilak dvių 5 balsų žymas nupuolė tik tai dentas menci gresma tik tos teresus. nams n rodyt, l rasy. Gi m tas Wi domajai valdanč kurios dyti, a visuome

Visa interesu darbin: Gomper

Ištkr by aps valdanč sirodo prezider ganizaci prasti, nas var teresų ir Dillir tymo jv prasti, l but lei: Federac persui, rasyti n išmėtinė Burnetto Tasai l "lyderis" soną, k mas, jc įstatyma sės Eu jėiti j Reakcio reakcija slięjama ninkų k vo laisv voji kaip volucioja nusmaug įstatyma randa b

Jeigu liuosai f gijos p: daug da merikos dinus iš timo.

ATEIVY I Gali b cijos el judėjimo

APŽVALGA.

VALDANČIOS IR VALDOMOS KLESŲ VADOVAI.

Burnetto-Dillinghamo projektas uždaryti ateiviams iš Europos duris į Jungtines Amerikos Valstijas, kaip jau žinome, liko netik prezidento Woodrow Wilsono pripažintas už nesutinkantį su šalies sena laisvės tradicija, bet ir kongresas galėgale vasario 4 d. po šešių valandų ginčijomosi 25 balsų didžiuma projektą atmetė, kas rodo, kad jau šis klausimas ateivystės suvaržymo nebus nei keliamas. Prezidentas Wilsonas užreikė, jog tokių įstatymų, kaip projektavo Burnettas ir Dillinghamas, visuomenė niekad neleistų įvykdyti gyvenimui, jeigu jiniai, o ne kongresmanai tame spręstų. Tuomi Wilsonas aiškiai pasakė, kad tie ponai kongresmanai ir senatoriai atstovauja ne visuomenės didžiumai, o tik mažumai — valdančiąją klesą. Kongerse dabar ant Burnetto-Dillinghamo biliaus balsuojant išviso buvo 399 kongresmanai. Priešais prezidento Wilsono "veto" balsavo 136 balsai, gi už — 261 balsas. Du susilaukė nuo balsavimo. Iki dviejų trečdalių balsų truko tik 5 balsų. Tokiu būdu suvaržymas tradicijinės šalies laisvės nupuolė. Bet nupuolė gal eiti tik tai aplinkybei, kad prezidentas Wilsonas atvirai visuomeni pasakė, jog ponai kongresmanai ne ją atstovauja, bet tik tos visuomenės mažumos interesus. Tas ponams kongresmanams nelabai skanu; reikia pasirūdyti, kad ne vien Wilsonas geras.

Gi mes žinome, kad prezidentas Wilsonas priklauso ne valdomajai visuomenės daliai, bet valdančiajai, t. y. tai mažumai, kurios norų jis neišdrijo išpildyti, atsiminęs, jog yra visos visuomenės tarnas.

Visa tai mus vienok netiek interesuoja, kiek interesuoja darbininkų klesos vadovo p. S. Gomperso darbai.

Ištikrųjų stovime prieš instabų apsirėkimą: prezidentas, valdančiosios klesos atstovas, pasirodo daug liberališkesnis už prezidentą darbininkų klesos organizacijos. Lengva būtų suprasti, jeigu prezidentas Wilsonas vardan kapitalistų klesos interesus mieliai pritarę Burnetto ir Dillinghamo projektuoto įstatymu įvykdytinumui, bet sunku suprasti, kaip galima ar kaip gali but leistina Amerikos Darbo Federacijos pirmininkui Gompersui, vardan darbininkų klesos rašyti net prezidentui Wilsonui išmetinėjimui už jo priešinimąsi Burnetto-Dillinghamo biliumi!

Tasai darbininkų organizacijos "lyderis" stengiasi tikinti Wilsoną, kad jisai klysta, manydamas, jog visuomenė fokiemis įstatymams, kaip atėmimas teisės Europos revoliucionieriams įeiti į šią šalį, būtų priešinga. Reakcionierius Gompersas savo reakcija pažemina išnaudojamą, slėgiama ir ignoruojamą darbininkų klesą, kuri kovoja už savo laisvę ir teises, o toji jos kovojoj kaip tik ir reikalinga ta revoliucioninė dvasia, kurią nori nusmaugti Burnetto siulomas įstatymas, kurį gi Gompersas randa būtinai reikalingu.

Jeigu Gompersui leidžiama liuosai pantioti darbininkus vergijos pančiais, tai aišku, kad daug dar turime darbo, kad Amerikos darbininkų klesą nubudinus iš to stambaus nesupratimo.

ATEIVYSTĖ YRA AMERIKAI PALAIMA.

Gali buti, kad tamsus imigracijos elementas darbininkiškojo judėjimo žvilgsniu kiek ir už-

kenkė, bet Jungtinių Valstijų kultūros ir išsivystymo žvilgsniu imigracija tik ir buvo tuo veiksniu, kuris leido pramonijai, vaizbai, kulturai ir turtui palyginamai į taip trumpą laiką pasiekti augščiausį laipsnį.

Kuomet valdančioji klesą, bijodama savo puolimo, stveriasi priemonių, kad nuslopinus darbininkiškių judėjimą, kad neleidus int jį tos revoliucioninės minties, kokią vėlesnių laikų imigracija iš Europos atneša, kiti jį jau nuogandauja, kad kada kare ir be varžymo imigracija iš Europos turės apstototi, o delto ir industrialinis Amerikos judėjimas turės susilpnėti.

"The New York World" dienraštyje prof. Racca savo ilgame straipsnyje nurodo, kad po kare Europoje pakils pramonija ir darbininkiški uždavimai, darbininkai nekeliams Amerikon duonos įieškoti. Priešingai gali buti, kad dar iš Amerikos daug darbininkų iškelias Europon, girdi patiems amerikonom reikės tiest gelžkelius, kast grabes, ir dirbti prastų darbininkų darbus. Mat, tuos "prastus darbus" dabar atlieka ateiviai. Ir tas prof. Racca pranašauja Amerikai dar blogesnius, negu dabar yra laikus. Taigi noroms-nenoroms reikia prisipažinti, kad tik ateiviams pasidėkojant Amerikos kapitalistams buvo geri laikai. Ir ar šiaip ar taip vertus kapitalizmo tvarka stovi ant prapulties krašto. Revoliucioninė mintis kapitalistams baisi, bet ją nuveikti nėra priemonių. Net ir tie pranašaujami "blogi laikai" tik viešpataujantčiai klesai gali but baises, nes mes neturime ko pralaimėti, tik retėjus.

INTARIA LIETUVIUS.

"Žvaigždė", rašydama apie nužudymą kunigo J. Zebrio stacijoje intaria lietuvius, dargi papirjonus nužudyme savo klebono, sakydama:

"Taigi suklaidintos, tamsios žmogystos—lietuviai pakėlė savo šventvagišką ranką ant savo klebono. Papildė tėvū-dystę ir užtraukė ant visų Amerikos lietuvių bjaurų plėtmą".

Keistai skamba tokie tvirtinimai. Nesinorėtų nei tikėti, bet "Žvaigždė" matomai žino, kas galėjo papildyti tokią bjaurią piktąbę, sakydama:

"—nesuprasdami šios šalies laisvės, aną išnaudojame, pakeldami bjaurias peštynes savo veselijose, krikštynose, aršiausią peklą savo parapijose, gi dabar pasirodėme amerikiečių akyse, kad nekuriame suvaldomi mūsų tamsunai-fanatikai palieka net šventvagiškais savo dvasiškų tėvų zudytojai".

Nejaugi tais, anot "Žvaigždės" suklaidintais tamsos gaivalais būtų parapijonys? Galima vienok ir manyti, kad "Žvaigždė" pažįsta savo plunksnos žmones, "tamsunus" ir "fanatikus", kurie net "tėvūdystės" nesibijo papildyti. Jeigu ištikrųjų pasirodytų, kad užmušėjais buvo patįs katalikai, dargi kun. Zebrio parapijonis, tai bus dar vienas pavizdis, kaip tie "vaikai" savo "tėvus" myli, kaip katalikų bažnyčia doros žmones išmokina ir kaip apšviečia jų protą, kad tas neįstengia nei persergēt nuo tokių nelemtų darbų.

Liudnas tai faktas, bet mūsų kunigijai turėtų pasilikti atmintyje ant visados, kad tuos savo ganomus parapijonus kitaip reikia mokyti doros negu gazdinimais pomyrinėmis baisenybėmis, kitokiais reik buti skriaudžiamais ir išnaudojamiems vargšams "tėvais", kad jie mylėtų, o ne pagieža degtų. Jeigu tai ne paprastų plėšikų darbas, tai atsitikimas ytin svarbus.

Vokietijos Socialdemokratija

Kuomet mūsų nacionalistų daroma ant socialistų visokie užmetinėjimai už nerėmimą mūsų klerikalų ir nacionalistų rengiamosios autonomijos ubagavimo pas diplomatus misijos, ir kuomet tuose užmetimuose nurodoma į Vokietijos socialdemokratu, kaip pavizdingus socialistus, kurie remia tėvynę ir išvien eina su kitais tėvynainiais, kada tėvynė pavojuje, tuomet laikas pažvelgti į šiuos keletą dalykų: 1) Kodėl Vokietijos socialdemokratų Reichstago frakcija balsavo už karės kreditą; 2) Ar visi Vokietijos socialdemokratai užganėdyti tuomi savo parlamentinės frakcijos pasielgimu, ir 3) Ką sako apie tai neutrališkų šalių socialistai.

Visupirma paimsime priežastis, delei kurių Vokietijos socialdemokratų frakcija Reichstage balsavo už karės kreditą. Kadangi apie to balsavimo logiškumą ir taktiškumą yra labai stipri abejonė ir tarpe pačių socialistų, tad jokie pašalinių, nuošaliai stovinių ypatų išaiškinimai tų priežastijų, kurių delei buvo balsuota, nevietoje. Pačias priežastis gali išaiškinti tik patįs balsuotojai. Tų balsuotojų nuomonės apie jų pasielgimo priežastis tapo išreiktos frakcijos pirmininko Hugo Haase, Reichstage augsto 4 d., 1914, kuomet buvo balsuojama už minėtą kreditą. Kalbą drg. Haase paduodame ištais:

"Mes veidas veidan stovime prieš didelį krizių. Pasekmės imperialistinės politikos, per kurią lenktinuojančio prisirengimo prie karės laikmetis tapo įsteigtas, ir kuris patarnavo paastūrinimui priešingų jausmų tarpe tautų, užliejo visą Europą tarsi strauuuo. Atsakomybė priklauso tiems, kurie palikė tą politiką; mes atsisakome nuo jos. (Plojimas tarpe socialistų). Socialdemokratija kovojo su ta pasibaisėtina tendencija visomis savo spēkomis, ir net iki pačiai paskutinei valandai su pagelba milijniškų viešų demonstracijų, ypatingai artimo) siveikime su jos broliais Francuzais, (plojimas tarpe socialistų). Jos pasistengimai buvo veltui. Mes dabar stovime prieš begėdiškų faktus tikros karės; baisenybės priešio įsiverzimo gresia mums. Ne mums šiandien spręsti už ar prieš karę, bet apsvarstyti klausimą tinkamų budų šalies apginimui. Mes turime pamislyti apie milijonus mūsų šalies viengienčių, kurie, be jokios priežasties iš savo pušės, turi but įtraukti į tą nelaimę, (plojimas). Jie bus tais, kurie kuodaugiausiai nukentės nuo karės išputijimų.

"Mūsų karščiausia simpatija, suteikiama be skirtumo partijos, lydzia visus mūsų brolius, kurie tapo pašaukti karės laukan. (Stiprus plojimas iš visų pusių.) Mes taipgi mąstome apie motinas, kurios turi atiduoti savo sunus, apie moteris ir vaikučius, kuriems rėmėjai ir palai-kytojai tapo atimti; apie tuos, kuriuos — ant nelaimės jais besirupinančių ir juos mylinčių, — bado kančios laukia. Prie tu labai greit bus pridėta dešimtys tukstančių sužeistų ir raišų karėivių. Buti su jais visais, palengvinti jų nelaimės, sumazinti jų neišmatuojamą vargą — tą męs paskatiome mūsų priverstinai pareiga. (Stiprus plojimas).

"Su laimėjimu Rusijos despotizmo, kuris yra nudažytas krauju jos geriausių žmonių, daug, jei ne viskas, kas tik paliečia mūsų žmones ir jų laisvę ateiti, bus pavojuje. (Audra plojimų).

"Tą pavojų tai reikalinga nukreipti, idant padarius kultūrą ir nepriegulmybę mūsų šalies neišnaikintą. (Stipr. plojimas).

"Tokiu budu mes įkunijame gyvenime, ką mes visuomet tvirtinome — valandoje pavojaus mes neapleidžiame mūsų tėvynės! (Stiprios užgirmo demonstracijos.)

"Šiame atvejyje mes jaučiame tikroje suotarmėje su Internacianalu, kuris visuomet pripažino visoms tautoms tiesą tikros nepriegulmybės ir savęs apsiginimo, taip kaip mes su juo sutinkame, pasmerkdami kiekvieną grobimo karę.

"Mes reikalaujame, kad taip greit, kaip tikrai tas siekis — šalies savitovybė, yra atsiektas, ir kovotojai palink prie taikos, kad karė būtų užbaigta per taiką, kuri tur palengvinti ir auklėti draugiškumą tarpe kaimyniškų tautų. Mes reikalaujame to netiktai naudai internacionalio solidariskumo, delei kurio mes nuolatos kovojame, bet ir naudai Vokietijos liaudies. Mes viliamės, kad baisiosios lekcijos išmoktos per kentėjimą šiame susidurime sukelus naujuose milijonuose širdžių pasipiktinimą karės baisenybėmis ir užkariavus jas del Socializmo idealo ir taikos tarpe šalių.

"Vaduodamiesi tais principais, mes užvirtiname sumanytus pinigų pasyrimus". (Karštas plojimas).

Kaip žinoma, tai vėliaus dar sykį tapo balsuota už valdzios reikalaujamus kreditus kare. Priežastis, delei kurių tas buvo atliekama pakol kas nėra gana aiškiai žinomas ir per tai peržvelgsime tai kada-nors vėlesniame straipsnyje.

Ačiū aštriai Vokietijos cenzurai, tulą laiką neišėjo jokia tikra zinia, kaip į taji Reichstago socialdemokratų grupos pasielgimą žiuri partijos nariai abelnai. Buvo matoma, kad visi Vokietijos socialistai pritaria šiai baisiai kare. Visų šalių buržuazija pradėjo vienu balsu šaukti, kad Vokietijos socialistai turi buti už pavizdį visų kitių šalių socialistams, ir pastarieji be jokio išsikalbėjimo turi eiti į karę. Prie tojo abelnajo tarptautinio buržuazijos koncerto prisidėjo ir mūsų, vos tik iš kiaušinio išsiritusi buržuazija su savo girgždėjimu ant savo dvasioje suluzusių ir moraliskai nudilusių katarinkų laikraščių birzgiant, kad lietuviai socialistai nėra socialistais. nes neseka Vokietijos socialistų ir šiame momente neina išvien prie autonomijos ubagavimo misijos. Kad visi vokiečių socialistai dar, mūsų nacionalistams ant nelaimės, neliko suklaidintais per Vokietijos valdziją ir, kad tarpe jų pačių randasi neušiganėdinimas su Reichstago grupos veikimu, tai parodo žemiau paduotos ištraukos. Pirmutinė zinia apie socialistų Vokietijos nesutikimą su savo Reichstage esančių draugų pasielgimu pasirodė laikraštyje "Burger Zeitung", september 18, 1914 m., išeinančiame Bremen. Minėtos dienos leidime tojo laikraščio, patilpo sekantis laiskas Dr. K. Liebknechto, socialisto atstovo Reichstage:

"Man žinoma, kad keletas socialdemokratų Partijos narių yra rašę į spaudą įvairius dalykus, kaslink Socialdemokratų Partijos svarstymų Reichstage, augsto 3 ir 4 diense.

"Sulyg tų pranešimų, tai ten nebuvo jokio svarbaus mintių skirtumo mūsų partijoje kaslink politiskosios situacijos, ir kad mūsų pozicija ir nuosprendis, pritariant karės kreditams, kaip yra darodinėjama, buvo atsiektas vienbalsiai.

"Idant sulaukius platinimą tokios nedaleidžiamos pasakos, aš jaučiu už pareiga uzrekorduoti tą faktą, kad apkalbamasai klausimas sukėlė grieštai priešingas nuomones tarpe mūsų parlamen-

tariškiosios grupos, ir tos priešingos nuomonės surado išsireikimą audringume, kokis iki šio laiko buvo nezinomas mūsų svarstymuose.

"Taipgi visai neteisinga sa-kyti, kad pritarimas karės kreditams buvo duotas vienbalsiai". Tame laiske, reikia žinoti, drg. K. Liebknechtas negalėjo pasakyti viską, ką tik norėjo, nes kariškias cenzorius to nebutų daleidęs. Kad su Reichstago grupos pasielgimu nesutinka netik viršminėtojo laiško rašytojas, bet dar daug kitų įžymių ir garsių visam pasaulij Vokietijos socialistų, tai liudija žemiau paduodama ištrauka iš pranešimo patilpusio vėlesniu laiku šveicarų socialistų laikraštyje "Volksrecht".

"Socialistiškoje spaudoje neutraliskose šalyse, kaip va, Švedijoje, Italijoje ir Šveicarijoje, draugai dr. Sudekum ir Richard Fischer pasistengė nupiešti Vokietijos socialdemokratų atsinešimą linkui dabartinės karės, šviesoje savo pačių idėjų. Mes tuomi esame priversti paaiškinti toje pačioje vietoje, kad mes ir tikrai daug kitų Vokietijos socialdemokratų, žiuri į karę, jos priežastis, kaip kad ir į rolę Socialdemokratijos dabartiniu laiku iš taško žiurėjimo, kuris jokiam atvejij nesutinka su tuomi, iš kurio žiuri dr. Sudekum ir ponas Fischer".

Ten pat pastebima, kad dabartinis kariškias stovis neduoda tiesos išreikšti jų pažvalgy viešai. Po tuomi apreiškimo pasirašo dr. Karl Liebknecht, Rosa Luksemburg, Franz Mehring ir Klara Zetkin. Minimame pranešime socialdemokratijos nariai dr. Sudekum ir Fischer, tai važinėjosi po neutraliskias šalis tuojuos po karės prasidėjimui ir įieškojo tų šalių žmonių priėjautimu Vokietijai, ir bandė išteisinti Vokietijos socialistus už balsavimą už karės kreditus.

Kuomet dr. Sudekum su savo misija nuvyko į Italiją, įieškodamas tarpe tos šalies gyven-tųjų pritarimo Vokietijos reikalui, tuomet Italijos Socialistų Partija rugsėjo 3, 1914 m., Romoje išleido sekantį manifestą:

"Mes esame socialistai, ir mes nesidrovime apreiškšti, kad pasiuntimas socialistikos misijos iš Vokietijos į Italiją šiame momente negali buti liuosas nuo nuožvalgavimo vylugystėje; ir kaipio tokia ji įžeidžia garbę ir nepriegulmybę Italijos Socializmo, ir įžeidžia jį tuomi dar daugiau, nes Tarptautinis Socializmas žino, kad nuo Vokietijos socialistų paėjo mažesnis arba didesnis veiklumas tarptautinio socializmo pasistengime sulai-kyti provokatoriškąjį ginklavimosi darbą, pakeltą per Vokietiją, ir tuomi išvengtį pačios karės.

"Ji įžeidžia ją tuomi dar labiau, kadangi Vokietijos socialdemokratų partija, paimdama išteisinimū Vokietijos ir Austrijos agresiviskos politikos, tuos pačius argumentus, kaip kad kaiserio diplomatai vartoja, yra nustojusį teisės prigulėti prie tarptautinio Socializmo sąryšio.

"Mes ikišiol tylėjome, kad neardyt Italijos neutraliteto, ap-reikšto kare prasidėjus, neat-mainomai nusprendę nepasizeminti prieš pasaulį ir istoriją, davimu pagelbos Austrijai ir Vokietijai.

"Šiandien, vienok, mes nebe-galime ilgiau tylėti akyaivaizdoje Vokietijos socialistų veikimo, padrasinančio diplomatiskų in-trigų tamsųjį lošį, atliekamą del valdzijų buvusios Trijų-Valstybių Sąjungos, kurios stengiasi patraukti Italijos neutraliteta linkui skriaudą nešančių ir pavojingų takų netiesioginio są-veikimo. Mes norime patvirtinti, kad mūsų geidimu yra, kad tuojuos karė būtų pertraukta, be pergaletojų ir pergaletojų.

"Bet jei toji viltis yra veltui, mes išreikiame mūsų pageidavimą, kad toji begėdiškoji karė galėtų buti užbaigta su palaimą tųjų, kurie pradėjo ją; Austrijos ir Vokietijos imperijos, kadangi todi imperiji tveria atspirtį Europos reakcijai, net daugiau, kaip kad Rusija, kuri yra sudrebinta per demokratiskas ir socialistiskas spēkas, kurios parodė, kad jos žino, kaip padaryti didvyrišką pasistengimą išsiluosavime; kadangi, jei Vokietijos ir Austrijos imperijos išėitų pergaletojoms iš šios karės, tai reikstų militariško absoliutizmo užviešpatavimą jo brutaliskiausioje formoje barbariskos gaujos, skerdžiant, išpuštijant, išnaikinant ir užkariaujant, peržengiant kiekvieną sutartį, teisę ir įstatymą.

"Neigi Vokietijos socialistai duoda mums jeib kokią viltį žinojimo, kaip sulaukyti tą; pra-eityje jie pajiegė tiktai panaudoti esantį darbo padėjimą ir atsiekti milijniškus rinkimų rezultatus, be naudojimosi intekme ant jų pačių šalies politikos.

"Pralaima Vokietijos imperijos gali suteikti Vokietijos socializmu išikilti iš jo liuosnorio negalėjimo ir atspirkti save per sulauzymą feodalio režimo toje imperijoje, atimant Rusijos absoliutizmui tą pagelbą, kuria ji iki šio laiko naudo-josi, ir prisidedant prie perkeitimo galutinai visos Europinės politikos tikslų.

Kadangi galutinas laimėjimas Prancijos respublikos, dabar persikuskusios tikru socializmu (? "K." R.) ir Anglijos, kur tikriausi demokratija bujoja (?) reiskia laimėjimą Europos politisko režimo, atviro kiekvienam draugijiniam užkariavimui ir geidžiančio sankaikos. Tai reiskia sutartį tarpe valstybių, pagalios laisvų ir sustiprėjusių per aprubežiamą ginklavimosi, ir pakeitimą profesionalių organizuoto užpuolimų gaujų, šalies milicija, kas pats savaimi reikstų išsiluosavimą ir pačių vokiečių.

"Todėl, esant dabartinėms sąlygoms, kuomet veik visia Europa yra karėje, mes aiškiai galime pakelti savo pasipiktinimo ir protesto šauksmą; bet mūsų protestas taikomas tiktai į tuos, kurie pageidavo karės, o ne į tuos, kurie priversti joje dalyvauti, idant apsiginti save nu pavergimo.

"Šioje karėje formuojasi viena pusė apginimui Europos reakcijos, o kita, apginimui visų revoliucijų, praecityje ir ateityje, iššauktų per historiską butinumą, galingesnį, negu valdzijų pageidavimai. Ir iš priežasties to, mes turime pabriežti, kad mums lieka tiktai vienintėlė iš-eiga likti internacionalistais — butent, apreiškšti save istikimais tiems, kurie kovoja su imperijomis ir reakcija, taip kaip kad italai socialistai, gyvenanti Par-ryziuje tą suprato, kad vienintėlis budas buti anti-militaristu — ginkluotis ir kovoti prieš militariskias imperijas.

"Šis yra mūsų atsakymas, kaipio Italijos socialistų Vokietijos socialistams".

Taigi pasirodo, kad Vokietijos socialdemokratai balsavo už karės kreditus ne del to, kad šalis pavojuje, reik eiti išvien su savo šalies buržuazija ir aristokratija, bet todėl, kad buvo manyta, jog Rusija yra tos karės pradėjėja, ir Vokietija turi ginties nuo Rusijos. Kad jeig tame per savo valdziją tapo prigauti, tai jau jie patįs pradeda vis aiškiau ir aiškiau matyti. Be to, taji karės kreditų užvirtinimą pasmerkia daugelis ir pačių Vokietijos įžymiausių socialistų. Tat Vokietijos socialistai klaidą padarė, ir, reikia tikėtis, ji bus atitaisyta, pirm negu duos sukelti tokius nesupratimus, kurie gręstų sulaikytūmi Internacianaliskiojo Socializmo žengimo pirmyn. C. A. Herman.

S. PSIBYSEVSKY.

Varde Laimēs

Triju Aktu Drama.
Vertē A. Dagis.

ZARSKIS: Aha!
MLICKAS: Na, ir kas toliau?..
ZARSKIS: O, nieko. Elena, rodos, perkunas j ja trenkē. Bet ji tvirta moteriškē, j vienā minūtā nusrāmīno. Nieko neisīdāvē.
MLICKAS: Tau tas patiko?... Taip?..
ZARSKIS: Ir labai. Aš supratu, jeigu tu ja mylētum, ir jeigu jina butū su tavim laimīngā, tai galētū but īs tavēs kas-nors prakilnesnio, negu...
MLICKAS: Tu turi nepaprastā psihologiškā apsiereiskimā.
ZARSKIS: Kaip-kada... Bet aš gerai padariau, kad aš jājā perkalbējau?
MLICKAS: Geriau, negu pats tikējais. (Pauza.)
ZARSKIS: Na, ir kokiam padėjime dabar dalykai, stovi?
MLICKAS: Kokiam? Hm! Vienas īs musū turim pragaišti.
ZARSKIS: Na, bet ne tu, veikiausia Elena.
MLICKAS: O kas toliau?
ZARSKIS: Taigi, apie tai aš norėjau tavēs klausti...
MLICKAS: Kaip tyčia aš nieko negaliu pasakyti. Ji griežtai atsisakē priimti kokiā-nors īs mano pusēs pagelbā.
ZARSKIS: Hm, aišku, Elena tolesniai nenori buti-tavo tarnaitė.
MLICKAS: Tarnaitė?..
ZARSKIS: Kaip ten nepavadintumēm, bet ginčai eina už žodžius... Hm!... Blogai dalykai stovi... Tu, veikiausiai, nesijauti kaltu. Nes tu nekaltas, kad pamylėjai kitā?... Tiktai... tiktai... Kaip išvengus gėdos, kuri prie civilizacijos nepritaikoma.
MLICKAS: Gėda. O kas man ji! Aš noriu laimēs, noriu gyventi! Ir tegu žūsta viskas — man vistiek!
ZARSKIS: Vadinasi, tu aukauji Elena?
MLICKAS: Jeigu taip gali buti!
ZARSKIS: Jeigu gyventi!.. gyvent laimīngai! He, he... O jeigu toji laimē neįsteisins tavo žingsnį, ir jeigu tos visos aukos pasirodys nereikalingomis?
MLICKAS: Galimas daiktas.
ZARSKIS: Man mintin atėjo visai panašus atsitikimas.
MLICKAS: (pajuokiančiai). Žinau, žinau... Mes dabar užsėdome ne ant savo arklio. Kā, ar ne tiesa?? Senos teorijos apie tyrybę, instinktus...
ZARSKIS: Butū geriau, kad tu atydziau pažvelgtum j savo širdj.
MLICKAS: Olga bus man ištikima, nors ji ir priklausē kam kitam.
ZARSKIS: Kaip tas aišku teorijoj (juokiasi). Aišku kaip diena. Ištikrųjų, kuomi gi jina kalta, kad tu jai patikai, ir ji tau atidavē savo širdj, nejausdama, kad randasi dar kokis-tai Mlickas? Kuo-gi ji, velniai paimty, kalta, kad kas-tai reikalavo tikrų prirodymū tos meilės? He, he, he!.. Tu pats gerai žinai, kas īs mergaitēs reikalaujama... Kā gi ji kalta, kad pasidavē meilei — ji turėjo pasiduoti, nes meilē galingesnē už viskā. Pagalios, tas, rodosi, dargi yra paskaitomu charakterio galēs ir doriškos drąšos apsiereiskimu, jei moteriškē nelaukia leidimo virš to — he, he, he, — meilēs prirodymo. Ištikrųjų argi galima rasti dar aiškesnį prirodymā? Ir taip, neatkreipdamas jokios atydzios — vesiu! Iškart veikia instinktas, kuris vienodā tur galē kaip paprasto, taip ir moraliskai nupuolusio žmogaus sieloj, pavizdžiu tam gali ir tu buti. Visupirma veikia pirmas aktas laimēs. Tu jauti, kad visa tai, kā moteriškē pirmu kartu teikia, yra moteriškēs sieloj apsiereiskiantis sąjaušmas, — neiškūš ir įstabus apsiereikimai, perpildyti baime — visa tai, na, sakysime, kad ir tavo moteriškēs sieloj jau senai peržydėjo; ji senai užmiršo tā baimēs pajautā, su kokiā jinau pirmu kartu, laimēs pajautū apsvaiginta, tau atsidavē. — He, he... Jinau jau paprastus, jau truputj, galbut, šalta, todėl, kad.. tokius momentus pergyvenus moteriškēs jausmai pasidaro blaivesni — tu žinai, mes vyrai, tačiau pasilikame apsvaigusiais — he, he, he... Na, tai, trubut, tau nelabai malonu?..
MLICKAS: Ir tu manai, kad mane tas kankina? Ne, ne...
ZARSKIS: Nekankina? Nepaprastas tu žmogus! Tavēs nekankina nei mintj, kad Olga gali but jau žmona?
MLICKAS: (neužganėdintas). Tylėk!
ZARSKIS: Kam tylėt, jeigu tas tave nesujudina? (Karščiau.) Nuo žmogaus, kurj laikau pagarboj, aš reikalauju to instinkto! Prasiokas gal jo neturi, gali vesti už pačią motinā, kuri gali sykiu atsinešti ir kudikius, sugyventus su kitais. Bet tau to negalima dasileisti, kad imti moteriškē, kuri galētū... (pertraukia.)
MLICKAS: (sėsdamas.) Gana! Jeigu tau norisi, kad aš prisipažinčiau, kaip baisiai aš kenčiu nuo to, tu gali buti užtikrintas. Bet dabar nekalkbėk man daugiau. Tas prie nieko gero ne-

prives. Aš negaliu gyventi be Olgos. Manje nieko nėra tvirtesnio už mano kancias ir instinktus (mojuoja rankomis.) Tegul viskas prasmenga, jeigu kitaip negalima (pauza).
ZARSKIS: Kada sugrįžs Olga?
MLICKAS: Kam klausai apie tai?
ZARSKIS: Butū geriau, kad jina nesugrįžtū.
MLICKAS: Kodėl?
ZARSKIS: Tu, kaip matau, negali gyventi be žmogaus...
MLICKAS: (atsistoja supykęs.) Tu šiandien nepaprastai nervingas. Atsakyk tiktai: Dar myli tu ją? Myli daugiau, negu ikišiol?
ZARSKIS: Klysti, mielas drauge!
MLICKAS: Ne, ne, aš neklystu.
ZARSKIS: (patratko pečius).
MLICKAS: Iš kurgi tokia neapykanta pas tave atsirado linkui jos?
ZARSKIS: Aš visai nepaisau, bet ir neturiu reikalo slėpti savo širdj geros atminties.
MLICKAS: Aha, aha. Tu perdaug pasitikėjai savo ateicia?
ZARSKIS: Aš neturėjau jokio pasitikėjimo vilčia, ir nežinau ar rastūsi tokis žmogūš, kuris manje ja gū sukeltū.
MLICKAS: A! a! O musū apsilankymas Paryžiuj?.. N'est ce pas? Tu man prisiminei apie tai! Na, ir kaip tas atsitiko?
ZARSKIS: (juokiasi.) Tu turi gerā atmintj! Tiktai tada buvo lyg nekalta kvailystė.
MLICKAS: Na gi papasakok!
ZARSKIS: Et, tuščias dalykas! Sėdėjome užsidarę kambaryje kokio-tai restorano ir gėrėme šampanā. Mat Olga pašėlusiai mėgsta šampanā. Tiesā pasakius, mes įsikirtome truputj perdaug...
MLICKAS: Na, ir?..
ZARSKIS: Daugiau nieko... Manēs jieškojo mano draugas... taip sau, jaunuolis, mėgstantis šampanā.
MLICKAS: (lyg sulinksmėjęs.) Ir jūš kritote aukomis, taip sakant, netekę meilēs. Aš kartā skaičiau toj temoj balladā. (Pauza.)
MLICKAS: Tu daugiau nemylj ją? Kaip tas atsitiko, kad tavo meilē taip momentališkai išnyko?
ZARSKIS: Visai ne momentališkai... bet palengvėle, po truputj, po truputj, na, ir išnyko; juk ir tu susipažinai su jaja, tam pačiam susirinkime. Man tada buvo perdaug nemalonus reginys, kur tiek daug įvairių rankū trynėsi ir siekē jos.
MLICKAS: (su slepiamu piktmu.) He, he, — tu noriai pasakoji. Na, na... turi labai trumpā atmintj. Niekad neužmiršiu, su koku smagumu pasakodavai man apie ją pirma, negu aš susipažinau. Tada ji tau buvo graži, maloni, drąsi, buvo kuom-tai viršmogišku, kā pamina visas tiesas, ir stovi augščiau visū tū idealū, kuriuos tu taip karštai apgini... Atsimeni?
ZARSKIS: Suprantama, kad pamenu. Tada aš dar nežinojau. Tada ji pati siekē idealū, kuriū dabar visai nepripažįsta.
MLICKAS: Tu labai nepaprastas dialektikas. Išsireikšti taip neaiškiai, kad aš ištikrųjų nei suprasti negaliu, kodėl tu taip karštai rupiniesi mano padėjimu.
ZARSKIS: Aš? Dieve saugok! Tu stačiai priverti mane tai daryti. O apie kā kitā tu nemoki nei kalbėti. Visokiū menkniekiū klausinėji, sukiniēs aplink mane lyg katinas apie šiltā puodā. Tu manai, kad aš žinau apie ją daugiau, negu tu pats, ir tu nori mane pasigauti...
MLICKAS: (užmiršęs, pertraukia jį garsiu juoku.) He, he! Na, ir sakyk mielas Jonai, ar tiesa, kad tave neįleido j viešbutj?
MLICKAS: (su ironija.) Kā? (parodo j duris). Ar tu īs koridoriaus negirdėjai mano kalbos su Elena?
ZARSKIS: (ciniškai) Išsaukti tave j dvikovj?
MLICKAS: (vis juokiasi.) Tu vakar ištikro mane, kad, Elena viskā žino?
ZARSKIS: Et, po velniū! Tu, žodžiu sakant, manai, kad esi labai reikalingas moterims, kurios daug geriau supranta savo vertę.
MLICKAS: (atydziau žiurėdamas j ji.) Štai atkirto! (paimtas piktmu.) Tu tikras velniai! (mandagiai.) Vienok apie užkandžius mes visai pamiršome. (Ieina j šoninį kambarj, Zarskisajuokiančiai jam linksi, paskui suka savo kepurę.)
MLICKAS: (sugrįžęs.) Tu ištikrųjų šiandien pralošei visus pinigūš?
ZARSKIS: Blogiau!
MLICKAS: Tai yra prasiskolinai?
ZARSKIS: Ir šiandien reikia atsisteist...
MLICKAS: Su mielu noru tau paskolinsiu.
ZARSKIS: Ačiū!
MLICKAS: Ar nori tuojuas?
ZARSKIS: Galėsi ir vėliaus, vistiek.
MLICKAS: Kaip nori. (Pauza.)
MLICKAS: (vaikščioja po kambarj, paskui atsistoja priešais Zarskj; valandėlē žiuri vienas j kitā.) Mums butū geriau pakol...
ELENA: (jeina su valgiais; išžiura jos rami.)
ZARSKIS: Gerā vakarā!
ELENA: (padeda valgius ant stalo, paskui paduoja Zarskiui rankā. Sėdasi, ir tylėdami visi valgo.)

(T. b.)

Moteru Skyrius

MOTERŲ IR MOTINŲ
PRIEDERMĖ.

Jau "Kovoje" esame pakartoję Vokietijos moterų socialistiškų organizacijų organo "Gleichheit" (Lygybė) redaktorės ir tarptautinio moterų socialistiškų sąryšio sekretorės Klaros Zetkin atsišaukimą j viso pasaulio moteris, kad tos kovotų prieš karę, kuri yra jų mylimų sunų ir vyrų ryjiku. Kaip žinome už to atsišaukimo patalpinią kaizerio valdžia laikraštj uždarė. Pati Klara Zetkin irgi nemažai yra nukentėjusi nuo valdžios persekiojimų, tačiau toji milžinė nenusigąsta ginkluotos ir šarvuotos kumščios, jina stoto savo krutinę prieš reakcijā ir karės vyzūną, apgindama tai, kas moterims ir motinoms yra brangiausia. Tačiau nedaug pasaulio moteris, kurios taip brangintū savo mylimų vyrų ir savo brangių sunų gyvastj, kaip toji moteriškē, kuri nors ir neturi savo vyro nei savo vaikū, budama mylėjoja žmonijos, geriau atjaučia motiniškos širdies sopulius, negu pačios prietarais užnuodintinos motinos. Už kares ir jū baisiausius sunaikinimus atsakomybē puola nemažai ir ant moterų, ypač motinų, kurios gimdo ir auklėja žmones, kā žvėriais virsta ir žudo ir naikina kitū motinų sunus. Motina, kuri auklėja sunū, kad tas liktū kareiviū, auklėja žmogūdij, kuris atims gyvastj kitos motinos mylimam sunui, kuris nužudys kitā motinā ir tėvā. Nejaugi tu moteriškē, kuri esi motina ar trokšti ja palikti nepasipiktini tuomi, kad kita moteriškē auklėja sunū, kad jis tavo mylimam suneliui pervertū krutinę šaltu plienu, o tau širdj bausiu sopuliu?

Jeigu tu tuo pasipiktini, tai tu turi nemažiau pasibjaurėti tuo savo darbu, kad ir tu auklėjai sunū, kad jis tą-pat darytū kitos motinos sunui ir jo motinai. Idant tavo kudikis neliktū tuo bausiu beširdziū-galvažudziū, tu turi inkvėpt jam meilę žmonijos. Bet kad jis tai galētū paveldėti, tu pati turi tos žmonijos meilēs nemažai savo sieloje turėti, o kad jā turėti, reik pažinti teisybę, reik patirti, kad visi žmonēs, kokios jie tautos ar rasēs nebutū, yra tais pačiais jausmais ir pajautomis sutvėrimai kaip ir tu. Tos žmonijos pazinties neišmoksi īs rožanciaus bei tėvelio-keikuno pamokslū, neišmoksi nei īs tū, kurias rašo viešpačiai ir vergėjai silpnesniūjū, išnaudojojai ir prispaudėjai darbo žmoniū klesos. Teisybę pažinti gali tik socialistiškōj moksle, tiesā atrasti gali tik socialistiškōj kraujo nelaistancioj kovoj.

Delfo moteris visū tautū vienykitēs, kad užtikrinus pasaulio žmonijai meilēs ir ramybės saldybes, kad pašalinus kares ir užtikrinus kultūros ir civilizacijos plėtojimąsi!

Milions aštuoni šimtai tūkstančių jaunuomenēs—žiedas Europos tautū—jau krito ant karēs lauko. Kraujo srovēs teka, nes žemē ant mušio lauko sugert jo negali, giltinē tačiau nesiliauja savo pjūtēs varius, o širdyse tū, kas liko dar gyvais, palieka tik skausmā, sielvartā, badā ir skurdā.

Moters stovi prieš tā pasibašėtinā tragedijā nuleidusios rankas bei iškėlusios jās dangusna ir žiuri, kaip jū vyrus ir sunus—jū meilēs, jū sopuliu, jū rūpos ir vargo vaisiū nepriesotinamas karēs vyzūnas ryja. Jos taip-pat bespėkēs žiurėjo, kada valdanciosios klesos, idant surengus tās žmoniū skerdynes, ant visuomenēs krovē mokesčių naštā ir už tuos mokesčius kalē žmogūdingus įrankius karei. Dabar gi, rodosi, kad visos žmonijos pastangos surasti bu-

das, kaip pavergus gamtos spēkas naudai žmogaus, visi tie išgalvoti budai panaudoti vien tuō tikslu, kad nušluoti nuo žemēs paviršiaus pačią žmoniū giminę.

Jungtinēs Amerikos Valstijos, kaip īs žiniū jau žinome, irgi galvatrukciais pradėjo gaminti tuos galvažudingus įrankius ir budus žudymui žmoniū ir naikinimui jū pagamintū produktū. Kongresas paskyrē visuomenēs sumokētū pinigū 144 milionū dargi su šimtais tūkstančių doleriū budavojimui žmoniū gerovēs naikintojū. Valdanciąją kapitalistū klesā prie to spiria ne visuomenē, bet tik plieno išdirbystēs trustas, norintis tuos šimtus milionū visuomenēs pinigū pasiimti j savo kišeniū. Šalia vienu parazitū tunka kiti parazitai. Vieni kapitalistū budū marina visuomenēs didžiausią dalj—darbininkū klesā, kad maistū pardavus kariaujančioms Europos valstybėms, ir kad sykiu įtikinus negalvojančius žmones, kad badas, nedarbas ir skurdas todėl yra, kad nėra kur išdirbiū parduoti, o delto reikalinga yra rengties karēn, reikalinga didinti militariskās spēkas ir gaminties ginklus, kad galima butū kitū tautū rinkas užgriebs, jū turtus sunaikinus.

Moters! ar jūš galite j tai ramiai sau žiurėti, kaip rengiamasi skersti jūšū vyrus ir sunus?

Ypač tose valstijose, kur moteris jau turi teisę spręsti visuomenēs politikos reikaluose, privalo parparodyt, kad jos brangi gyvastj savo vyrū ir kudikiū. Jos privalo vienyties ir padėti galā žmoniū skerdynei ir turto naikinimui. Jos privalo prakeikti savo išgamas sunus, kurie griebiasi už peilio ir durtuvo, kad stojus eilēn tū, kurie eina žudyt kitū motinū kudikius ir kitū sunū tėvus ir motinas.

Moteris, kurios reikalauja sau lygiū teisiū, te neužmiršta savo priedermiū linkui savo šeimos ir visos žmonijos.

Moteris gali but liuosa ir laiminga tik tuomet, kada grius īs netikusi kapitalizmo tvarka, stovinti ant vergimo, žudymo ir išnaudojimo.

MOTERIŠKĖ.

Kad kerštas bei geismas j kovā mus varo,
Kad sieloj užsiaucia audra bailsulinga,

Širdis moteriškēs ramybē padaro
Ir valdo likimą jos ranka galinoga.

Aš laimēs neįieškau, nepaisau likimo,
Kad angelo-sargo dievai man neskyrē;
Be vilties, be tikslo negal but troškimo,
Negal but ir džiaugsmo širdj, kuri mirē.

J. B. S.

KADA AŠ TAVE MYLIU.
Jeigu aš kenčiu tau mane apleidžiant, aš tikiu, kad aš tave myliu.

Ar tu parodei man nors draugiškesnį prielankumā?
Ar tu buvai man malonesnē negu kitiems?

Ar tu leidai man, nors tiek kiek kitiems, liuosai su tavim kalbėties?
Ar nors sykj parodei man bent truputj užsitikėjimo?

Ar nors sykj man girdint protestavai, kada mane kiti užgauliojo bei niekino?

Ar nors sykj persergėjai mane nuo rengiamū man nemalonusumū? —

Ne!
Ar nepažėminai mane prie kiekvienos progos, kada tik aš troškiau parodyt, kiek myliu ir brangu tu tave?

Ar visi tavo saldūs nusišypojimai nebuvo vien viliojimo lošiu?

Ar tavo užsimastymai ir dainos, išmėtinėjančios man žodžio laužymā ir neatjautimā nebuvo

vien draskymu mylinčios širdies? —

Taip!
Tat ar užsipelnei meilē?
Jeigu aš tave dar myliu, ai esu kvailys.

S.

VISO LABO.

Linkiu viso labo,
Iki lentos grabo,
Del tavēs vienos,
Mano mylimos:
Gyvenkie ilgai,
Laimingai, linksmai,
Ir dvasioj nedziuk,
Palaiminta buk!

J. Š-lis.

NENORIU CIA GYVENTI

Oj, nenoriu čia gyventi;
Čia betvarkē ir vargai,
Čia be laiko reik pasenti—
Drasko sielā tik, skausmai.
Aš nueisiu j giružē,
Kur žvėreliai tur lizdus,
Ir paukšteliai kas dienužē,
Čiluba, žaidžia per metus.
Ir tenai aš sau namelj,
Nusipinsiu īs gėlių;
Apsitversiu sau kiemelj,
Laisvā, mielā, be vargu...
Ten, upelis vinguriuotas,
Pakalnėlēs tykia plauks;
Ir medelis samanotas,
Ant jo krašto noriai augs.
Su žvėreliais aš kalbėsiu,
Nesuprantamoj kalboj.
Jiems lizdus taisyt padėsiu,
Žaisiu, busiu vis kruvoj.
Ten gyvensiu ir numirsiu,
Tarp nemokytū žvėriū;
Gal šj svietā aš užmiršiu,
Nematydams jo krauju...
Oj, nenoriu čia gyventi
Tarp įpykusių žmoniū,
Čia be laiko reik pasenti,
Nuo betvarkēs ir skausmū.

J. Š-lis.

LAIMINGAS.

Nors skaudus likimas ištiktū,
Apgautū šis svietas klastingas,
Ar varge sunkiausiai paliktū,
Žinau, jog bučiau laimingas.

Nebaisu man joks sunkumas;
Su milžinu galėčiau kariauti,
Nes laisvės idėjū tvirtumas
Padēs jo galybē sugriauti.

Pažjstu šj svietā, kaip delnā:
Beprotiškaiai žiaurus klastingas,
Žaltys, parsišaves del pelno,
Tai "šventas", tai "meilus—teisingas".

Darbai jisai girias—didybē:
Buk kultura augštā sutvėrēs.
Tas tiesa, jis turi galybē,
Girties kraujuos pasinėrēs.

Girties, kad skurdas bujoja;
Kad kraujo upeliai patvino,
Kad liaudis nuo skausmo dejuoja—
Girties, šis svietas mėgina!..

Aš toli nuo tū jū miņčių,
Pažintj dorybēs nužengēs;
Nors tunu po našta kancijū—
Laimingas, nes kraujo išvengēs.

Nors džiaugties nemoku, oj ne,
Vienok, nedejuoju neraudu;
Retkarčiais gėrėjūos sapne,
Užmiršēs padėjimā skaudū...

Negeidziū aš turtū didziū,
Nuvargusi liaudis man miela,
Del jos nors pluoštelj dainū,
Aukauju įpindamas sielā.

J. Š-lis.

Saulē pakilus, atšildē žemē,
Sutirpo sniegas, sau laimes lemiams,
Ir qarbininkas jei aimanuotū,
Del stokos duonos, tai paikas butū.

Nes vietoj duonos greit gaus salotū,
Ir jos bus pigios — kitaip sutputū.

Paduok masinai tik kraštā rankovēs, o jinau paims tau visā rankā. Taip daro ir masinos savininkas su masinos aptarnautoju.

Satyro Užpečkis

PROTESTAS PRIEŠ PATĮ PONĄ VELNĪĄ.

Perkuniškai protestuojau prieš tavo peklišką didybę, už melagingą paskelbimą darbininkų reikalaujančių darbo prie laišku skaitymo. Paseikio tiligentai, jeigu nespėja laiškus perskaityti, tai neša į aptieką, o jie darbininkų nereikalauja. Jeigu jiems reikėtų, tai jie tokį ir neimtu, kur gatvė sniegą kasa. Žinoma, jiems reikia tiligento, o toks tiligentas, kaip tik dabar ir randasi pas mus Brooklyne, kur laiška nepaziūrėjęs gali paskaityti, ir už sudegintų laikraščių dušias protestą išnešt prieš ciciolistus, t. y. P. Griktas. Tokiam vyru galima ir paliudijimą išduoti, jog yra expirins tam dzebu.

Velneli! apsisaugok ilgavyzio, ba jis gudresnis dar ir už tave!

Jakimavičių Juozo Sekretorius.

Ar jūs girdėjot, kad So. Bostone pradėjo tvirtis senbernių Klubas, tikslas jo bus organizuoti senbernius, ir prirengti apsisizenyti, nes jų taip daug priviso So. Bostone, jog iš vienos pusės grėsia pavojus net ir merginoms del tos priezasties pabrango net "vėziai", nes jie mėgsta "vėzius" vakarienei valgyti.

Organizatorius Protaitai Dragagai, kasierius bus Kirkelionas, kuris apsirgo "vėzio" per daug persivalgęs, bet laukiama greito pasveikimo. Sulapais.

PATS PADARYS NAŠLĖ.

Mikas:—Kodėl tu, drauge, nesizėnėjai su ta našle, juk ji labai gera moteris!

Draugas:—Kokiems galams man žentis su našle, aš apsiženysiu su mergina, tai ir pats našlė padarysiu! Ilgavyzius.

INŠIURINA DUSIAS.

Tamošiaus vargonininkas Karbuskas vaikščioja po stubas tarp lietuvių ir prikalbinėja inšiuirinti griešną dušelę; randa daug tamsunėlių ir su savo gražiai melangiu liežuviu mulkina tamsius žmonelius buk jų dušias paimsiąs koksai ten Bostono žydelis. T. S.

TEISME.

Teisėjas:—Kam jūs taip sumušėt savo vyrą ir žentą?

Kaltininkė:—Kad aš ant vyro buvau labai perpykus!

Teisėjas:—Jeigu jūs tik ant vyro buvot perpykusi, tai kam jūs mušėte žentą?

Kaltininkė:—Kad aš, ponas teisėjau, galėjauš vyro, nes jeigu aš bučiau mušus jį vieną, tai jis būtų neisturėjęs!

ATSAKĖ GYVENIMĄ.

Stepas:—Ką tau Simai daktaras sakė?

Simas:—O, brolau, visi blogai, gyvenimą atsakė!

Stepas:—Ką? Atsakė gyvenimą, ką tas reikiška?

Simas:—Liepė ženytiš!

TARP DRAUGIŲ.

Ona:—Matai Mariute, kokį aš vakar žiedą gavau nuo vaikino!

Marė:—O, tai tas pats, ką aš jam užvakar sugrąžinau.

Ilgavyzius...

MOKSLO SRYTIES KAMPĖLIS

TRAŠOS.

Kiekvienas gyvis eina išsivystymo keliu, turi savąją istoriją. Bet netaip su elementais ir jų sudėtinėmis. Jie turėjo tokias-pat ypatybes milijonai metų atgal, kokias dabar turi ir ateityje turės. Tai yra, duokim sau oxygenas (degis), iš kur mes jį neimtume, visur demonstruos tas pačias ypatybes. Žinomos nekurius sudėtinės, turinčios tą pačią kompoziciją, bet skiriasi parvomis. Pavizdin: gyvsidabrio degis (HgO) gali būti raudonas arba geltonas. Tas priklauso nuo padarymo. Arba fosforas paprastai geltonas, bet duodant 245 laipsnius C. karščio pasidaro raudonas. Dar yra ir daugiau taip panašiai sustovinių substancijų bei elementų. Bet šis mainymasis nereikiška, kad jis nebuvo pirmiaus.

Trąšos yra sudėtinės arba mišinys sudėtinų; jos gal būti organiškos arba neorganiškos. Organiškas trąšas gauname nuo gyvūnų, neorganiškas iš požemių arba chemiškai susidariusias, sudėdami tam tinkančius elementus.

Trąšų darymas, sudedant reikalaujamus elementus, dar nėra išstobulintas, todėl brangiau atsieiti padaryti, negu imti išpožemių gamtos padarytas. Bet kaip ten nebutų jis turės būti išstobulintas, nes nuo gyvūnų negauname tiek, kiek gaudavome. Priežastis — sumažėjimas skaičiaus gyvūnų. Taipgi gamtiškas neorganiškas trąšų šaltinis apskaitliuotas į kiek metų bus išsemtas.

Kokiais metais, koku būdu prasidėjo trąšų vartojimas nėra tikrai žinoma. Bandžiau surasti, bet negalėjau.

Man rodos, kad jų reikalingumas tapo netyčia patirta arba atrastas, kaip kiti visi išradimai.

Niliaus pakraščiu gyventojai arba tiem panašūs, negalėjo patirti, nes jų laukus užtręšė gamta, kasmet užliedama vandeniu. Iš čia matyti, kad aigiptiečiai apie jas negalėjo žinoti. Jų pradžia vartojimo turėjo rasti iš graikų arba latynų (romiečių).

Pagal mano nuomonę, tas gal būtų klaidinga, nes graikai jų reikalingumą negalėjo patirti; jie buvo bandę laikyti, o ne žemdirbiai. Nesakau, kad jie žemės visai nedirbo. Jie dirbo, bet jų darbas, jų kultūra ir civilizacija nesitraukė gana ilgai, kad būtų galėję patėmyti žemės nedateklų arba jos nederlingumą. Nors Graikijos žemė nelabai derlinga, nes kalnuota, lietaus trukta, reikia daryti irikgacijos, vienok graikų laikuose ji buvo derlingesnė, nes žemė nedirbta nuo pat 'edų gadyne; jų derlinga ir reikalauja ilgo laiko ir neperstojančio žemės naudojimo, kad trąšų gausimas išsisemtų. Todėl pasilieka trąšų vartojimo pradžia romiečiams.

Kaip jie galėjo tai patirti? Iš realio gyvenimo mes atmename, kada mums seniai pasakojo, buk jiems sakė senelis, seneliam sakė pro-pro-senis, kad jų jū laikais žemės nereikėjo taip sunkiai dirbti ir buvo derlingesnė. Anukas išgirdęs tokią kalbą, gal jieškojo priezasties. Bejieškodamas galėjo patėmyti, kad žolė apie gyvio mėšlą auga didesnė, negu toliau nuo mėšlo. Tą patėmijęs, beabejonės, užklausė savęs, kodėl taip? Ar toks pat mėšlas nebutų geras augmenims? Apmaštes klausimus gal bandė praktiškai; praktika išdavė reikalaujamą rezultatą.

Senesniais laikais ukininkai laikė daugiau gyvulių, kurie padirbdavo pakaktinai trąšų. Mašinerijai pradėjus vystytis jaučiai, arkliai tapo prašalinti, su jais ir trąšos susimažino. Tokiu būdu draugijoje pasidarė didelis nedateklus. Užpildyti šią spragą ateina chemikas, tyrinė-

ja gyvūnų mėšlą, suranda jo kompoziciją, eina, jieško žemėje ar nerat tam panašios substancijos, kuri atsakytų reikšmei. Chemikas, pasinaudodamas geologiška žinyba greitai suranda reikalaujamą substanciją, jei tik gamtos dėsniose randasi ta, kurios jieško.

Trąšos, iš neorganišku sudėtinų gaunamos, yra keleriopos: kalkis, fosforas, druska [Ca₃(PO₄)₂], kalkis (CaO), natras azotdruska (NaNO₃), kalis-azotdruska (KNO₃) ir eilė kitų. Iš viršminėtų druskų, kalis-azotdruska yra daugiausia vartojama. Antraip sakant, druska vartojama ta, kurios žemė reikalauja. Kalis-azotdruska kasama Vokietijoje ir Pietinėje Amerikoje, Chilli. Randasi ir kitose vietose, bet labai mažai.

Reikia pabrėžti, kad Vokietijos ir Chilli'os depozitas apskaitliuotas ne ilgiems metams.

Kuomet tirinėtojai patėmijo, kad azotinė sudėtinė neilgai tar-naus, jie pradėjo mąstyti, koku būdu galima būtų paimti azotą (netrogeną) iš oro, kuriame jo tiek daug yra, sudėti su vandeniu, padaryti azotrugštį (HNO₃) ir, reikale, sudėjus azotrugštį su kalis padaryti kalis-azotdruską.

Cion paėmiaus azoto sudėtinę, nes be azoto augmenis negal augti. Jis turi būti žemėje. Yra augmenų, kurie pasiima azotą tiesioginiai iš oro. Apie jas pakalbėsim vėliau.

Paėmimui azoto iš oro daug kurie bandymai pasiliko bergždžiais, bet viens pasiliks žinijoje ant visados; chemikai pasiekė tą, ką norėjo. Vien tik bėda, kad to bandymo procesas biskį perbrangiai atsieina ir nelabai parankus. Bet nėra abejonės, kad laikui bėgant išstobulins.

Turbut nebus prašolį paminėti, koku būdu azotas iš oro paimamas, jis paimamas pavidale sudėtinės. Visi žino, kad oras turi daug azoto. Oras yra sparčiai leidžiamas per tam tinkančią pečių. Antraip sakant, per elektriską arką. Oras, per arką eidamas, liekasi paverstas į gazus. Vianas iš tų gazų azotas susivienijęs su degiu (NO₂ ar N₂O₄), kuris liekasi lengvai paverciamas į skystimą, kuomet visi gazai paleidžiami per šaltą dudą. Aplaiikus nitrogen peroxide (N₂O₄) ir sudėjus su vandeniu pasidaro dvejopa azotrugštis, butent nitrik ir nitronrugštis. Reakcija buna šitokia: N₂O₄ ir H₂O=HNO₃ ir HNO₂. Nitrik rugštis (HNO₃) reikalinga del padarymo trąšų. Vien tik reikia sudėti su tam tinkamu metalu. Dargi toliau nitrous rugštis (HNO₂) yra nepastovi, tai yra skirstosi į dalis, padarydama nitrik rugštį, nitrous degį ir vandenį. Reakcija tokia: 3HNO₂=HNO₃ ir 2NO ir N₂O.

Dabar matėme, kaip azotas (tas pat nitrogenas) pavidale sudėtinės tapo paimtas iš oro, liekasi paverstas į nitrik rugštį; gi nitrik rugštį sudedant su kaliumi, pasidaro reikalaujama substancija — trąša.

Šis procesas, kaip sakiau, dar neišstobulintas, nes vos tik užgimęs. Reikia duoti laiko užaugimui; kuomet pasiekė savo amžį, nereikės mums klausiti "kur gausime trąšų?" Nes oras neišsėmiamas.

Kaip minėjau, kad kai-kurie augmenis tiesioginiai paima azotą iš oro, naudojasi kiek reikalauja, reštą palieka žemėj. Tie augmenys yra: žirniai, dobilai ir alfalfa. Visi esame patėmiję, kad dobilieno viskas geriau derara. Kodėl? Todėl, kad dobilas turi galę paimti iš oro azotą, sukrauti ant savo šaknelių bei koteliuose pavidale mažyčių grumulėlių, kurie su pagelba mažyčių gyvūnelių, Pseudomonas radicola vadinamų, tampa, nupirkti bei padirbti.

paversti į azotdruskas. Dabar gi matome, kad dobilai ir tam panašūs augmenys nėra sėjami vien tik del pašaro, bet ir del lauko patrašinimo.

Keleriopiškai laukas pasigerintų, jeigu dobilus, vietoj nupjovimo del pašaro, apartume nepjautus.

Kai-kur ir yra taip daroma. J. J. Čizauskas.

KALBANTIS LAIKRODIS.

Naujų išradimų srytį nemazą užinteresavimą padarė naujas laikrodis, kuris azuot išskambinti valandas, žmogišku balsu pasako katra valanda, kuomet rodyklė ateina ant duotosios valandos numerio. Žinomi yra laikrodžiai, kurie kukojoja, bet kad ištartų valandos vardą, tai truputį keista tokia pasaka pasirodo kiekvienam mechanikui, nes paprasti žmonės taip jau prie išradimų yra pripratę, kad nei nepagalvodami, kaip tas gali būti, tik smagiai su koku tai pasididžiavimu nusišypoja, arba numoję ranka pasako: šiandien viskas yra galimu... Galvojančiam žmogui tačiau nepasirodo taip lengvai "viskas yra galimu" ir išradėjęs nemažai prisidžiovina sau galvą, kol su-taiso stebuklus daranti mechanizma.

Kalbantis laikrodis irgi nemažai turi nusteibinti ir užinteresuoti mechaniką ar fiziką, kada išgirsta laikrodį apreiškiant "septynios-trisdešimts", arba "dvylika" ir t. p.

Zingeidumas verčia pažvelgti į vidų to stebuklingo laikrodžio, kas jame šneka. Paslaptis išsiaiškina, kada patiriame, jog laikrodžio mechanizmas yra sujungtas su stipria elastiška štangele arba kitaip tariant — filma suvyniota ant tam-tikro volelio. Ant tos filmos kaip ir ant fonografo rekordų išpausti (išbriežti) su pagelba galvanoplio adatos žymelės ir pernešti ant varinės blėtelės. Laikrodžio mechanizmui veikiant filma nusuka nuo vieno volelio ant kito ir vienai laikrodžio rodyklei atėjus ant jaib katros valandos numerio, o minutų rodyklei atėjus ant numerio "12" galvanoplio adata nusileidžia ant filmos ir laikrodžio pasako tą valandą, ant kurios numerio valandų rodyklė atėjo. Laikrodis tokiu būdu pasako pusvalandžius ir bertainius valandas, tardamas: "šešios-trisdešimts"—reikiška pusė valandos po šesiu, arba "penkios-penkiolika"—reikiška 15 minučių po penkių ir tt. Balsas sustiprintas tam tikra prietaisa yra stiprus ir aiškus. Jeigu norima, pav. nakčia, kad laikrodis tylėtų ir nenugadintų miegančiųjų savo sušukimu, reikia tik tam-tikrą knypkį pastumti į šalį ir laikrodis tyliai sau eina. Bet jei norima tamsoje sužinoti, katra valanda, tai nereikalinga jieškot žiburio, pakanka paspasuti apačioje laikrodžio knypkutį, o laikrodis tuojaus pasako laiką ir vėl nutyla, ir tyloje sau eina pakol neužstotysime jam kalbos, atstumdami minėtą knypkutį kitu pusėn.

Regis paprastas dalykas, bet sukombinavimas tokio mechanizmo nėra jau taip lengvas.

Dr. Wiley tvirtina, kad sudeginus visus gyvenamus namus pragaištų džiovos priezastis. Gal jis pasidžiaugt, kad Europoje jau taip ir daroma, tik abejojame, kad išnyks ten džiova, nes pristatys vėl tokių namų, iš kurių kapitalui nauda, o darbo žmonėms mirtis.

Amerikonai prieš Kalėdas išsiuntė Belgijon pilną laivą žaisliu vaikams. Paskui antrą laivą pasiuntė prikrautų žudymo įrankiais, kad daugiau pridarius našlaičių, neturinčių tėvų, kurie galėtų jiems reikalingus žaislus žmoneis mirtis.

Korespondencijos.

SHENANDOAH, PA.

Visi pradėjo aukoms rupintis. 31 d. sausio atsibuvo Shenandoah'rio apeliinkės dvilikos draugijų pirma konferencija delei nukentėjusių nuo karės. Dalyvavo 29 delegatai. Konferencija atidarė tuolaikinis pirmininkas J. Vilkelis. Delegatų mandatus peržiūrėjo P. Morkunas ir K. Bubnis. Konferencijos pirmininku išrinktas J. Vilkelis, sekretorium — K. Bubnis.

Nutarimai:
1. Nutarta kuogreičiausiai surengti prakalbas, kad visuomenei išaiškinus koks likimas istiko mūsų tėvynę ir koku tikslu bus renkamos aukos, kaip jos bus kontroliuojamos ir kas bus aukų rinkėjais? Kalbėtojai turės tą viską visuomenei išaiškinti.

2. Nutarta atspausdinti keliantą šimtų atsišaukimų ir išplatinti juos po Shenandorio apygardas, kad supažindinus visuomenę su tais svarbiais dalykais, aukų rinkėjais ir tt.

Viršminėtiems nutarimams išpildyti išrinkta komitetas iš 7 ypatų.

3. Nutarta išrinkti 10 aukų rinkėjų, bet pasirodžius, kad negalima visų išrinkti — išrinkta tik 5, kiti gi 5 bus renkami kitame susirinkime.

4. Aukų rinkėjai nutarta siųst per visas Liet. Draugijas, kurių randasi apie 38; taipgi eis aukų rinkti per šias įstaigas: krautuves, kompanijas, advokatus, daktarus, smukles ir po paprastus žmonių gyvenimus, neskiriant tautų. Izdininku išrinktas J. Staniškis, kuris užsistatys kauciją \$500.00.

5. Valdyba ant toliaus tapo išrinkta sekanti: Pirmininku J. Vilkelis, finansų sekretorium J. A. Byla ir susinešimų sekretorium J. Grudzinskas.

6. Sekantis delegatų susirinkimas nutarta laikyt 28 d. vasario, 1:30 val. po pietų.

...**"Sietynas" susibičiuliavo su kunigais.**

Nors tas būtų paprasta, bet, kad "Sietynas" susideda iš seniaus buvusiu "socialistų", laisvamanių, o jo prezidentas yra mirštančios "D. Vilties" redaktorius ir pučia į vieną dudą su kunigais, tai jau nepaprasta. Štai 16 d. spalio surengia koncertą su koku ten "Motery Draugija" (kuri negimus pakrakštyta). Ant apgarsinimų ir bilietų buvo išgarsinta: "iš pelno bus pašelpa nukentėjusiems nuo karės Lietuvai". Geraširdžiai žmonės iškalno pirkto tikičius (daugelis ir svetimtaučių), o kurie nepirko, tai taip aukavo, visi atjaudami vargą nukentėjusių nuo karės! Bet po koncertui, kada "Sietynas" gerai pelnijo, tai per "D. Viltį" pagarsino, kad tik trečią nuosimtį paskirs sušelpimui Lietuvai. Ar ne puikiai apgavo visuomenę? Ant galo ir tą trečią dalį "Motery Draugija" nubalsavo siųst į chicaginį juodla, ir tyloje sau eina pakol neužstotysime jam kalbos, atstumdami minėtą knypkutį kitu pusėn.

Aišku, kiek "Sietynas" visuomenės pinigais sušelpė nukentėjusius nuo karės. O kada buvo Shenandoah'rio Draugijų konferencija, tai "Sietynas" nei delegato neprisiuntė. Mat ir kunigėlis per pamokslą 31 d. sausio visas "šventas susaides" perserėjo, kad nesiųstų delegatų į konferenciją. Taipgi išgyrė "Sietyną" už "gerą" darbą. Toliaus sakėsi, kad jis pats (kunigas) užsiims aukų rinkimu, išrinks patinkamus sau aukų rinkėjus. Suprantama, ne jų dalykas, kokiems tikslams tie jų pinigai bus sunaudoti. Todėl Shenandorio apeliinkės lietuviai, jei jums rupi jūsų brolių vargas, ašaros, badas ir jų sušelpimas, apsižiūrėkite kam duot pinigų. Jei auksaite, tai auksaite visuomenės kolektoiriams, kurie yra gū.

visuomenės išrinkti ir turės paliudijimus nuo Centralio Lietuvos Šelpimo komiteto, nes kitaip jūsų aukos nepasiektų vargstančių jūsų brolių.

Delegatas.

SO. BOSTON, MASS.

Vasario 6 d. So. Bostono "Court Room" jėgės į vidų, pamaciau burį policistų sukiojančios po teismo rumus. Sulaukus desimtos valandos, už groty pasirodė daugybė žmonių iš kito kambario, visi sušauštais plaukais, matyti, kad kaliniai. Inėjus teisėjui, atlaikė taip vadinamus "poterious" ir prasidėjo teismas. Teismo klerkas pradėjo šaukti po vieną pasiaiškinimui, kaip čia papuolė: ar už girtybę, ar už kitą ką.

Dvi dalį, kurios buvo suareštuotos vakar, likos paleisti be jokio nubaudimo, keliatą nuteisė užsimokėti po \$5.00, tuomet kaltinamieji paaiškino, kad nedirba ir neturi pinigų. Teisėjas pasakė, kad reiks sėdėti kalėjime 9 dienos už tuos penkis dolerius. Tuomet kaltinamieji už girtuoklystę ar valkiojimosi naktimis didžiai nudziogo, kad gaus kalėjime sėdėti, nes ten duos valgyt ir nereikės šalti.

Teisėjas tokių nuteisė apie 15 ypatų. Bet matydamas, kad nė vienas neturi iš ko mokėti, tik su džiaugsmu eina kalėjiman, likusius apie 37 ypatas liepė išvartyti laukan be jokio nubaudimo. Aišku, kad žmonės priversti bado verčiami eiti į kalėjimą; nes ten geriaus kaip ant šalčio valkioties ir badauti.

Teisme buvo ir keletas lietuvių raudonom, nudraskytom nosim. Juos nubaudė po \$20.00 štruopa už girtuoklystę. Vienas buvo tautiško laikraščio šerinininkas, kurį nubaudė \$15.00 už muštynes karčiame. Lietuviai visi buvo kaltinami už girtuokliavimą ir muštynes.

Nors nedarbas Bostone didelis, bet lietuviai nesiliauja girtuokliavę, ypač daug girtuoklystės platinia vietiniai tautininkų "lyderiai", kurie kad Labdarystės dr-jon neįsileisti socialistų, sujieško gaują katalikų ir vedasi pas tautietį saliuininką, kad už tautininkus balsuotų.

M. M. Plepys.

NEW BRITAIN, CONN.

Tragedija Lietuvių parapijoje.

Vasario 9 d. rytmetyje atėjus mokytojai mokyti parapijos mokykloje vaiku, pasirodė, kad durys užrakintos. Klebonijon įėjti taipgi nebuvo galima ir reikėjo vienam iš vaiku per sklepo langą įeiti vidun, kad gaus raktą. Pasirodė baisi tragedija. Svečių kambaryje ant grindų atrasta kunigo Juozapo Zebrio kunas peršautas dviem kulkom. Kunigas buvo matomai iš lovos pakilęs, nes lengvai apsiautalu apsvilkęs, ir su aksominėm šliurėm ant koju. Gi jo buvusi gospadinė Jieva Gilmanaitė atrasta ant antrų lubų kambaryje nusmaugta ir su peršauta ranka. Toji tragedija ar žmogžudystė kol-kas apsiausta paslapčia.

Sulyg Associated Press pranešimų, žmogžudystė surišama su vaidais, buvusiais parapijoje. Kun. Zebrio lavonas su dvių kulku žaizdomis rasta svečių kambaryje. Ant karko jam buvo irgi užnaryta virvė. Matyt, žmogžudžiai, neužmušę jo kulkomis, pasmaugė jį. Kambaryje visi rakandai rasti išvartyti. Regimai kun. Zebrys sunkiai su savo žudytojais varžėsi, nuo anų gynėsi. Gaspadinė, spėjama, išgirdus, kad kleboną žudoma svečių kambaryje, pakėlė riksmą. Tad žudytojų vienas ar keli, atbėgę į jos kambarį, ją šovė, o paskui, užnarinę jai ant karko virvę, ją pasmaugė. Iš to sprendžiama, jog žudytojų buvęs ne vienas, bet keli!

Sako prieš du metu kun. Zebris gavęs kelis anonimiškus laiškus, kame reikalauta iš jo pinigais kolektoiriams, kurie yra gū.

gavo gegužės mėnesyje 1913 m. buvo net lietuvių kalba rašyta, prisijūta iš New Yorko. De-tektyvai ir policija veikia, kad suradus žmogžudžius.

Kalbama, kad Schneiderienė, kuri gyvena greta Lietuvių šv. Andriejaus parapijos klebonijos, prieš kelias dienas girdėjusi, kaip tulas vyras atėjęs prašė pas kun. Zebrio gaspadinę pinigų, bet negavęs nuėjo, grumodamas kumščia.

Nuzudytasai kun. Zebris turėjo 50 metų amžiaus. Buvo nuo dvidešimts kelių metų Amerikos lietuvių visuomenėje žinomas kaip "veikėjas". Anglų laikraščiuose jo nuopelnai iškeliami labai augštai, bet galima sakyti, kad tai buvo žmogus daugiau atsidadęs visuomenės reikalams, negu paprastai musiečiai kunigai. Parapijai, sako, paaukavęs pusę savo algos, tačiau parapijonis nevisi juo buvo patenkinti.

S. B. J.

DE KALB, ILL.

Sausio 30 d. š. m. LSS. kuopa 178-ta surengusi nepaprastai puikų vakarą. Scenos mylėtojai atlošė 4 veiksmy dramą "Pirmi žingsniai". Be to, kalbėta monologas "Motina", deklamauta "Kas mūsų priešai", Už giružės" ir "Kova". Antgalo tie patys lošėjai sudainavo: "Kada aušra užtekėjo" ir "Broliai suskruskim". Kurtinai užsileidus publikos delynų plojimo užimas privertė dainą paantrinti.

Nors oras buvo blogas, vienok publikos prisipildė pilna svetainė. Beveik kiekvienas pasakė: "daugiaus tokių vakarų". Scenos mylėtojai ir rengėjai, matyt deda visas spēkas, kad užganėdinus publiką. Bet dar vieną dalyką aplėdau: vaikus jaunusius 15 metų leidžia uždyka, o tokių žinoma yra gana daug; jie anksčiaus susirenka, užima geriausias vietas; negana to, laike lošimo apleidę sėdynes su bėga pas estradą ir pradeda čiurkšt, kaip žvirbliai apie staroko lizdą. Jeigu kukdikis užsilaikytų taip, kaip didelis, tai jis užaugęs viršytų "Salomoną", bet kol jis yra nesubrendęs, jis turi but valdomas. Rodos čia nėra sunkiausi užduotis. Vaikai atėję be globotojaus susodint į vieną vietą ir priduoat jiems žmogų, kuris neleistų sauvaiiauti. Geistina, kad tas ateityj įvyktu.

Teatrų lankytojas.

HARTSHORN, OKLA.

Šis miestelis platumu yra gana didelis, bet apgyventas labai retai, kur-nekur stubukės riegso. Miestelio centre yra kelias namų dviem augštai, iš plytų statyti; yra dvi bankos, ir kelias viešniamy. Bet kur darbininkai gyvena, ten stubukės tik vienoms luboms, kaip Lietuvos kaimiečių, ir viena nuo kitos labai retai. Žemė nebrangi, tai kai katras nusiperka šmotą žemės, ten ir stato stubą. Vandenį daugiausiai iš šaltinių gausna, — yra ir dudomis atvestas vanduo, bet tą vandenį tik biznieriiai turi, ir del gaisro intaiysita.

Gyventojų skaičius apie 3400. Pagal tautas, tai čia yra maišytos rasės indijonų su baltveidžiais, ypač didelis nuošimtis juodveidžių. Lietuvių yra 100 šeimynų ir kita tiek pavienių. Merginų taip kaip nėra; nespėja kokia atvažiuot, tai ir apsiaveda, o čia augusios nesulaukia nei 17 metų tuokiasi.

Čia yra 3 draugijos: SLA kp. ir 2 pašalpinės, bet visuomeniškoj dirvoj nieko neveikia. Bet pažiūrėkim, ką lietuviai veikia. Pas kiekvieną yra didelė bačka ir visados pilna "čoko" (mat čia "sausą" valstija, tai naminį alų vadina "coku"). Kaip tik vieną ištusina, tuoj verda kitą, bet kol irugsta, tai didžiausia bėda, turi bėgt pas savo kaimyną "čoko" gerti.

Sausio 30 d. vienas žmogėdis

su visa šeimyna nuvažiavo pas savo pažįstamą "čoko" išsimesti. Vėlai namo važiuodamas, o jau dručiai buvo užsigėres, išpuolė iš vežimėlio (mat čia daugumas turi savo arklį nuvažiuot pas pažįstamą "čoko" išsigerti, ir j darbą kaip kada važiuoja), o moteris su 2 vaikais liko vežimėlyj, arkllys pasibaidė ir pradėjo smarkiai bėgti, bėgo kol pasiekė lempos stulpą. Dviejų metų vaiką užmušė ant vietos, moteris labai sunkiai susizeidė, kad vargu ir pagis, o kits vaikas išliko gyvas. Tai mat ką tas "čokas" padaro.

Jokių darbų šicia nėra, apart anglių kasyklų. Anglių kasyklose darbai eina gerai, ir uždariai neblogausi, bet iš kitur pribuvusiam labai sunku darbas gauti. Keli metai atgal, darbaviai patįs siulė darbą, bet dabar žmonių pilna ir nežinia kas bus toliau. Svečias.

E. ST. LOUIS, ILL.

Nuotikiai Jono A. Paulausko su LSS. 87 kuopa.

Liepos 9, 1912, kada atsinaujino LSS 87 kuopo iš 12 narių, įsirašė ir Jonas Paulauskas. Jis atrodė veikliu žmogumi, todėl tapo išrinktas kuopos kasierium, o kaip kasoje nebuvo pinigų, tai ir kaucijos nuo kasieriaus nereikalavo. Sulaukus naujų 1913 metų J. P. likosi išnauj išrinktas kasierium ir taip jau paliktas be kaucijos, nes kuopoj pinigų buvo apie \$5.00. Sausio 26, 1913, kuopa surengė balių su perstatymu, nuo kurio liko kuopai \$43.30 pelno. Tuom tarpu J. P. nusipirko salioną ir pradėjo nesilankyti į susirinkimus, o dar kiek vėliaus paliove ir į Sąjungą mokėjęs. Sulaukus 1914 metų kuopa išrinko kasierių A. Galinį, kuris užsistatė kauciją ir su organizatorium J. Mačiu nuėjo pas J. P. prašyti pinigų. J. P. pasisakė pinigų neturįs, bet trumpu laiku juos atnešias. Apie 20 sausio, 1914, atnešė \$20.00, pasilaikydamas dar \$31.21 paaiškino, kad kaip ne visus kartu paėmęs, taip ne visus kartu atiduosiąs. Gegužio mėnesyje 1914 m. kuopa sužinojo, kad J. P. pardavė salioną ir gavo apie \$250.00, tada kasierius su organizatorium vėl nuėjo prašyti pinigų. Bet J. P. visai neatkreipė atydos ir pasakė, kad pinigų neturi ir neduos. Pagrįžęs organizatorius parašė J. P. laiškutį, prašydamas, kad perduotų pinigų kasieriumi iki birželio 7, 1914 ir paaiškino, kad jeigu jis atsisakytų tai padaryti, tai kuopa bus priversta kreipties kas State Attorney. J. P. gavęs laiškutį atėjo pas kasierių ir bardamos parodė gerą pluoštą pinigų, sakydamas: "še, turiu, bet neduosiu, o kad norit skusti-skųskit". Kuopos komitetui nuėjus pas States Attorney šis patarė kuopai pavesti tuos pinigus juo pagalbininkui del iškolektavimo. Kuopa sutiko. J. P. gavęs pora laiškų nuo kolektoriaus, išvažiavo į Chicago. Bet nesuraudęs ten darbo pagrįžto atgal ir atnešė kasieriumi \$5.00 dar pasilaikydamas \$26.21. Tuom tarpu States Attorney, sužinojęs apie jo parvažiavimą išduoda warantą ir J. P. tampa suareštuotas ir atiduotas ant Grand Jury. Bet ir tuom tarpu advokatas-kolektorius jį persergėjo, sakydamas, kad atiduodu kuopai pinigų, kitaip bus blogai. Bet J. P. nepaisydamas, užsistatė kauciją ir pasisamdęs advokatą laukė teismo. Sulaukęs pirmo teismo atidėjo, o sulaukęs antro, kuris atsiuvo vasario 4, 1915, — stoji ir tapo nuteistas nuo 1 iki 14 metų kalėjimo.

M. Simanaukas.

SCRANTON, PA.

Vasario 7 d. atsiuvo parengtos P. L. U. klubo prakalbos. Kalbėjo "Laisvės" redaktorius L. Pruseika. Kalbėtojas aiškiai nupiešė dabartinį karės stovį ir

jos baisenybes. Kvietė aukauti Lietuvos Šelpimo Fondan. Antru kartu kalbėjo apie Amerikos žmonių-darbininkų vargus ir kaip juos kunigėliai mulkina. Kvietė kun. Kurą, kad tas šį-tą ši savo pusės pasakytų, bet kun. Kuras nesilanko į bedieviškas prakalbas ir nenori su bedieviais stoti akis į akį, bet už tai moka palaimint ir pagagaslovinti bedievius per pamokslą, tarp savo parapijonų.

Prakalba labai užganėdino publiką, kuri gana puikiai užsilai-kė. Pertraukoj buvo ir deklamacijų. Aukų surinkta \$23.53. Garbė už tai skrentoniečiams.

Žemės Svyruoklis.

EASTON, PA.

Vasario 7 d. vakare atsiuvo LSS. 42 kuopos surengtas vakaras. Scenoje statė "Neatmez-gamas Mazgas" ir "Kovoje už Laisvę".

Visuomenė to vakaro čia su nekantrumu laikė. Galų gale sulaukėm. Publikos prisirinko nemažai.

Pirm lošimo buvo rodomi krutantie paveikslai. Paskui sulosta komedija "Neatmezdamas Mazgas". Publika prisijuokė iki sočiai. Paskui sulosta "Kovoje už laisvę". Abu veikalai sulosta labai gerai ir į susirinkusius padarė gerą įspudį. Antgalo sulosta pasikalbėjimas "Maikio su Tėvu". Nusisekė irgi gana gerai. Užbaigta krutanciais paveikslais.

Reikia tart ačiu mūsų aktoriams už jų triaus, ypač J. Stankienėi už jos neuilstantį darbavimąsi lietuvių kultūros kelime. S. Drazdauskiutė.

ELIZABETH, N. J.

LSS. 147 kuopa 26 gruodžio 1914 m. A. Liutvino svetainėje turėjo teatrą ir balių. Lošė keturių veiksmų komediją "Vagis". Sulošė gerai. Veikalas pusėtinai juokingas ir maž-daug duodantis teisybės supratimą. Matyt, publika likos užganėdinta. Buvo skirta trečia dalis pelno del L. S. Fondo, bet pelno liko mažai — \$13.00.

Sausio 16 d. LSS. 147 kp. parengė prakalbas. Kalbėjo J. F. Bagočius temoj: "Socializmas ir kuomi jis yra". Publikos prisirinko pilna svetainė ir visi ramiai užsilaike, išskyrus vieną, prisigėrusį, kuris reikėjo išprašyt laukan. Aukų padengimui lėšų surinkta \$12 su centais.

Sausio 29 LSS. 147 kp. surengė referatą temoj: "Karės ir priezastis jų kilimo". Prelegentu buvo drg. J. Jukelis iš New Yorko, publikos nelabai daug susirinko, nes nebuvo užtekiniai išgarsinta. Kuopa turi išrinkus komisiją, kuri surengs visą eilę referatų. R. Kalakutas.

FITCHBURG, MASS.

Vasario 6 dieną LSS. 134 kp. rupesčiu surengtas įvyko gražus koncertas. Prieš lošimus ir po lošimų puikiai pagrajino vietos lietuvių benas. Scenoje pastatyta dialogai: "Povilas su dėde", "Maikis su tėvu", ir "Rožytė su motina". Tarpe dialogų buvo dainos. Visi aktoriai savo roles gana gerai atliko, už ką kuopa jiems tarai ačiu. Ypač "Rožytės" rolės išpildytojai J. Bagdonytei, kuri nors jaunutė mergaitės dovanų padalinimas. Ten pasakoma, kad "pats vedėjas dar prieš balių prisiperka atviručių ir be numerį įteikia vienai ypatai tiek, kad nieks iš publikos tiek atviručių negauna. Pamačius tokį užmetimą "Bijunėlio" vedėjui, likosi išrinkta komisija, kad ištyrus tokio užmetimo teisingumą. Komisija ištyrus dalyką, savo ištarmę paskelbiame:

1. To vakaro vedėjas nepirko išanksto atviručių, bet pirkto jas visai pašalinis žmogus, kuris su tuo vakaru nieko bendra neturėjo; ir nupirko jas tada, kada atviručių nupirkimo komisija jau buvo suskaičiusi ir pardavojo.

CHICAGO, ILL.

Sausio 30 d. LSS. 37 kp. buvo parengtas lavinimos diskusijos, temoje "Ar Socializmas griauja katalikų tikėjimą".

Nežiurint blogo oro, publikos atsilankė pilna svetainė, nekurieams pritruko sėdynių.

Susirinkimo vedėjas paprašė, kad kas-nors iš tikinčiųjų stotų apginti tikėjimą ir prirodyti, kad socialistai ištikrųjų tikėjimą griauja, bet ant nelaimės nieks iš katalikų už savo idėją nenor kovoti, o tikėjimo sargai tik bažnyčioje moka purvais socialistus drabstyti, bet viešai prieš kitų pažvalgų žmones bijosi pasirodyti. Iš katalikų pusės buvo pastatyti tik keli klausimai, į kuriuos P. Dubickas davė aiškius ir publiką užganėdinančius atsakymus.

Vienbalsiai publika pripazino, kad kunigų pasakos apie socializmą yra grynu melu.

Vertėtų LSS. 37 kuopai tankiaus rengti lavinimosi susirinkimus. Svetys.

NEW KENSINGTON, PA.

Sausio 31 d. 1915 m. LSS. 151 kuopa buvo surengusi prakalbas. Kalbėtoju buvo drg. J. Kačeris. Kalbėjo dviejose temose: Apie Amerikos kapitalistų žiaurumą ir darbininkų klesos susipratimo ir vienybės stoka ir antroje temoj, apie nedarbą, išaiškindamas priezastis, ir koku budu krizis galima prašalinti. Buvo užduoti keli klausimai, į kuriuos atsakytą vidutiniškai. Iš priezasties blogo oro (lijo) žmonių atsilankė apie 35, bet suliginus su čia gyvenančių lietuvių skaičium, tai galima sakyti, kad atsilankė nemažai, ko mes nesitikėjome. Nekurie drg. padklamavo ir sudainavo vieną dainą. Aukos del lėšų uždengimo ir kalniamus surinkta \$4.20. Knygų išparduota už 55c.

Varde LSS. 151 kp. už aukas tarių širdingą ačiu!

J. Daubaras.

EAST CHICAGO, ILL.

31 d. sausio atsiuvo teatras, kurį parengė LSS. 201 kp. Scenoj buvo statyta trijų veiksmų drama "Kovoje už laisvę"; antras, vieno veiksmo juokai "Aš numiriau". Po tam buvo "Maikio su tėvu" pasikalbėjimas ir kelias deklamacijų. Viskas pavyko labai puikiai, nes artistai visi savo roles atliko gerai.

Publikos buvo pilna svetainė, ir visi pilnai pasiliko užganėdinti.

Pirmas veikalėlis yra labai dailus, ir nepersunkus sulošti, jis perstato darbininkų judėjimą Lietuvoj pirmosios gegužės laikų, kuomet darbininkai maršavo gatvėmis, dainuodami laisvės dainas, o žiaurioji policija, užpuolus juos, pradėjo mušt ir kapoti beginklius žmones.

Antgalo buvo trumpa prakalba, paraginimui publiką prisidėt prie kuopos.

Prie kuopos prisirašė pora naujų narių.

Meiščių Tamošėlis.

ATSAKYMAS "KELEIVIUI".

"Keleivio" 53 numerje buvo paminėtas LSS. 60 kp. Vaikų draugijėlės "Bijunėlio" vakaro, įvykusio groudžio 26 d. per. m. Ten užmetama vedėjui neteisingas dovanų padalinimas. Ten pasakoma, kad "pats vedėjas dar prieš balių prisiperka atviručių ir be numerį įteikia vienai ypatai tiek, kad nieks iš publikos tiek atviručių negauna. Pamačius tokį užmetimą "Bijunėlio" vedėjui, likosi išrinkta komisija, kad ištyrus tokio užmetimo teisingumą. Komisija ištyrus dalyką, savo ištarmę paskelbiame:

1. To vakaro vedėjas nepirko išanksto atviručių, bet pirkto jas visai pašalinis žmogus, kuris su tuo vakaru nieko bendra neturėjo; ir nupirko jas tada, kada atviručių nupirkimo komisija jau buvo suskaičiusi ir pardavojo.

2. Kad ta ypata, kuri gavo daug atviručių gavo jas ne nuo vakaro vedėjo.

3. Kad atviručių skaitlius randasi tik toks, koks buvo atviručių komisijos parduotas.

4. Kad nenumeruotos atvirutės buvo įteiktos vienai ypatai ne vakaro vedėjo, bet ir tos atvirutės buvo su kuopos atspauda. (Dalykas atsitiko štai kaip: atvirutes pirkto gana skaitlingai, atviručių pritrukus, komisija paprašė R. Pernicko, kad atneštų daugiau atviručių iš socialistų svetainės, kur buvo paliktos. Taigi tos atvirutės nebuvo numeruotos, bet su kuopos antspauda sužymėtos, nes nebuvo laiko jas numeruoti).

Paskui "Keleivį" pakartotoj melagingą žinią ir "Naujienose" P. Raulinaitis, taipgi ir "V. L.". Bet tas yra vakaro vedėjo apšmeižimas ir mes, išrinktoji komisija, tai viešai paaiškiname.

A. A. Kupstys, K. Maironiūtė, M. A. Balčiunas.

Atsišaukimas į Visuomenę

Dr-tė Sv. Petro ir Povilo ir 29 kuopa SLA. laikytame mėnesiniame susirinkime vasario 7 d. 1915 m., nutarė išnešti sekančią rezoluciją:

Dr-tė Sv. Petro ir Povilo ir 29 kuopa SLA. atsišaukia į visuomenę, persergėdami, kad draugijos bei kuopos, nesiųstų aukų gelbėjimui nukentėjusių lietuvių nuo karės tiesiog į Vilnių, del priezasties, kad Lietuvoje aukų dalinimo komitetas perėjo į neatsakančias rankas dalinime aukų.

Patariam visuomenei, kad geriausia siųsti aukas per L. S. F. įsteigtą Visuotinojo Lietuvių Seimo Brooklyne, N. Y., pasitikėdami, kad L. S. F. suras geriausią būdą, kaip turi buti dalinamos aukos Lietuvoje.

Patėmijęs, kad Lietuvoje yra aukos dalinamos ne tiems, kurie reikalauja pagalbos šiandien, bet skiriamos klioštoriaims, todėl norim atkreipti Amerikos lietuvių dėmesį, kad ir mūsų suaukauti pinigai nepatektų į rankas, per kurias butų nuskriausti alkani, basi ir be pastogės, mirštanti iš bado lietuviai.

Rezolucijos Komitetas: Pranas Bendorius, Ant. Strankauskas, T. L. Dundulis.

(žymė)

Sajungos Reikalai.

LSS. FINANSŲ APYSKAITA Už lapkričio ir gruodžio m. 1914. IPLAUKOS.

Šanarių mokesčiai:	kp.	įmok.	kp.	įm.	
1	27.20	2	5.40	4	32.05
5	8.40	6	13.00	7	7.00
8	2.20	9	6.40	11	19.40
12	3.20	15	20.15	16	3.20
17	11.40	18	10.20	19	37.20
20	5.00	22	11.30	23	14.00
27	6.40	28	22.20	29	15.40
31	7.20	32	7.00	33	41.20
34	5.80	36	2.80	37	15.00
39	7.00	40	40.40	41	4.40
42	15.00	44	5.50	45	3.00
46	20.00	49	13.20	50	5.80
51	3.00	52	6.60	55	9.40
56	4.80	57	12.20	59	27.95
60	11.80	64	18.00	65	4.00
67	11.40	69	1.80	71	22.40
73	5.20	74	7.80	75	5.00
77	6.60	80	3.60	81	19.20
83	4.80	84	13.60	86	11.00
87	1.40	89	6.60	92	4.40
95	4.40	96	3.00	101	5.80
103	4.60	105	7.40	107	5.60
112	3.40	113	1.20	114	2.80
116	30.00	117	9.40	123	6.20
125	6.00	126	4.40	128	7.20
129	1.60	131	6.80	133	11.80
134	19.00	136	7.80	137	15.80
144	7.80	145	7.80	147	7.90
150	3.00	151	6.80	154	5.60
157	19.40	158	2.60	160	9.60
161	5.00	162	3.00	164	14.26
168	6.60	169	2.00	170	10.20
171	.80	174	5.40	177	3.60

178	11.40	179	4.40	182	10.80
183	4.50	186	7.00	187	8.20
191	1.20	192	2.00	196	13.80
197	5.40	204	2.20	205	3.80
209	4.20	214	3.40	216	1.50
217	9.20	218	14.60	219	1.60
220	1.60	221	1.80	222	8.80
224	5.40	225	4.80	228	1.20
230	1.30	231	7.40	232	1.00
233	3.40	234	2.60	235	5.60
		236	2.60	237	13.20
		24	4.80	26	10.10

Viso \$1,172.91

Pavienių narių mokesčiai. J. Matulis \$4.00, J. M. Endzinas \$2.50, J. Vainilavičius \$2.50, A. Dagis \$2.00, F. Žolynas \$2.00, P. Kietis \$1.45, I. Kazlauskas \$1.40, J. Pužiauskas \$1.05, J. D. Bindokaitis \$1.00, F. D. Stakvilavičius \$1.00, W. B. Arch \$1.00, K. J. Geležėlė \$1.00, F. Statkus \$1.00, J. P. Jarvis \$1.00, J. Adams \$1.00, Jurg. Bulota \$0c, J. V. Adams \$0c.

Viso \$24.90

"Kovos" prenumerata.

Per "Aušrą" \$6.00, per Dėdyną \$5.50, per Petrikį \$3.50, per 32 kp. \$3.00, per M. Randa \$3.00, per K. Demikį \$3.00, per D. Petrauską \$2.95, per J. Klavaitį \$2.50, per J. Sadauską \$2.00, per M. Titiškį \$2.00, per A. Čemickį \$2.00, per P. Kutšerį \$2.00, per S. Reikovskį \$2.00, J. Davis \$2.00, M. Adomonis \$2.00, U. G. W. of Local 54 \$2.00, J. J. Kaškevičius, M. D. \$2.00, K. Statkus \$2.00, Pr. Pesis \$2.00, Phila Soc. of Free Letts \$2.00, A. J. Urbonas \$2.00, D. Kučinskas \$2.00, K. Baltrunytė \$2.00, J. Januška \$2.00, B. Bujanaukas \$2.00, K. Ivanauskas \$2.00, per J. Eringį \$1.92, per Valiukaitį \$1.92, G. B. \$1.50, per A. A. Levecką \$1.00, per T. J. Kacišką \$1.00, per L. Jonelį \$1.00, per A. Vishmont \$1.00, per Deveikį \$1.00, per J. Bogušį \$1.00, per 84 kp. \$1.00, per J. Klekuną \$1.00, per N. Kuderuską \$1.00, per K. Baroną \$1.00, per J. Alexį \$1.00, M. Vandelis \$1.00, J. Strumskis \$1.00, A. Šeputis \$1.00, A. Kishon \$1.00, A. Grigas \$1.00, P. Adasiunas \$1.00, M. Opanavičius \$1.00, J. Šalaviežius \$1.00, J. Prakaitis \$1.00, M. Gavėnaitis \$1.00, C. Bisela \$1.00, J. Pezžiauskas \$1.00, C. Grigonis \$1.00, J. Budzinauskas \$1.00, J. Tamulevičius \$1.00, O. Balevičienė \$1.00, K. Bakšas \$1.00, J. Palėkis \$1.00, J. Grablewskis 25c.

Viso \$100.04

Ivairios įplaukos.

Literatura on account \$70.56
Apgarsinimai pagal kontr. 41.60
Pašaliniai darbai on acct. 73.75
Randa 16.00
Už rankšluosčių skalbimą darbininkams 1.80
Viso \$203.71

Sutrauka įplaukų. Buvo izde 1 d. novem. \$2,149.24
Kuopų duoklės 1172.91
Pav. narių mokesčiai 24.90
"Kovos" prenumerata .. 100.04
Ivairios įplaukos \$203.71
Kalniamus aukos (106 kp. 75c; J. W. Adams 25c) 1.00
Charteriai (164, 233, 234 ir 235 kpp. po \$1.00) 4.00
Pav. "Kovos" num. 34.24
Apgarsinimai cash 13.48
Literatura cash 66.46
Pašal. darbai 232.79
Prenumerata kitų laikr. 25.50
Viso 4028.27

IŠLAIDOS:

Table with multiple columns listing various items and prices, including books, stationery, and other goods.

Knygos ir bilos sutinka pagal šią atskaitą, bet ši T. K. K. neatsako už nekurias išlaidas, kadangi ši komisija nebuvo pereinamas metas.

Administracijos Atsakymai. K. Tanilionis. Prašote prisistūti visus laikraščius, o neparašote savo adreso.

Kuopų Susirinkimai. LSS. 1-MOS KP. NARIAMS. Nepamirškite, kad sekantis kuopos susirinkimas atsisub naujoje vietoje — Republikonų Klube, 322 N. 9th St., 24 d. vasario, 8 val. vakare.

ATYDAI LSS. 20 KP. NARIAMS. Gerbiamieji Draugai ir Draugės! Teiksitės prisidėti ant susirinkimo, nes turėsime daug svarbių reikalų svarstyti ir nuo pereinamo susirinkimo pasilikusių. Susirinkimas atsisub 7 d. kovo po nr. 736 3rd Ave. Brooklyn, N. Y. Pradžią susirinkimo 10 val. išryto. — Sekr. V. Kazlauskas.

LSS. 218 KUOPOS NARIAMS. Sekantis susirinkimas atsisub 21 d. vasario toje pačioje svetainėje. Draugai, malonėkite nors vieną sykį atsilankyti visi, nes bus daug svarbių svarstymų kaslink parengimo prakalbi. Patį žinot, kad mažai atsilankę tą darbą negalima atlikti. Jau buvo per du susirinkimo paduotas tas įnešimas, bet iš pradžios neatsilankymo visų draugų turėjome atidėti ant toliaus. — Fin. sek. J. Andriejauskas.

32 KP. PITTSTON, PA. Susirinkimai 32 kp. visuomet atsisubna kojomis mėnesio 3-čią nedėliu, vakarais, Lietuvių Knygyno kambariuose, 59 N. Main St. Sekančiame susirinkime bus renkama kuopos ir nominuojama VII rajono komitetai, todėl malonėkite draugai skaitlingai atsilankyti, nes dabar kaip tik susirinkimų sezonas. Sekantis susirinkimas bus 21 d. vasario š. metų. — Sekr. K. Arminas.

BINGHAMTON, N. Y. LSS. 33 kuopos susirinkimai, nuo šio pranešimo bus laikomi sekantį: 1-me nedėliu vyks Luteronų salėje ant Julian St., nuo 1 valandos po pietų, 3-me nedėliu vyks F. Huttos salėje, 43 Glenwood Ave., nuo 6-tos valandos vakare.

6 KUOPOS DRAUGŲ ATYDAI. Siuomi pranešti visiems 6 kp. draugams, kad kuopos mėnesiniai susirinkimai atsisub kas pirmas nedėlienis 7 val. vakare. "Dilgėlių" redakcijoje, 2029 5th Ave. Todėl ant sekantio susirinkimo t. y. 7 d. kovo malonėkite visi atsilankyti, ypač tie, kurių narinės mokeskis yra užsivilkusios jau nuo kelių mėnesių, kad neliktumėt suspenduotais, ir nedarytumėt bereikalingo darbo, kaip kuopos sekretoriai, taip ir Centro administracija. Prie to meldžiu atsivesti ir naujų draugų. Su draugiskumu — 6 kp. Fin. sek. F. Tevlovich.

ATYDAI LSS. 2 KP. DRAUGAMS. Siuomi pranešti, kad per susirinkimą, buvusį vasario 7 d. nutarta laikyti mitingus 1 ir 3 mėnesio savaitė apie 10 valandą rytė. Meldžiu, kad draugai nesivėlinumės ir susirinkimui ant pasikrto laiko, kadangi mitingai bus laikomi ne vėliau kaip pusė po dešimtos ir delto, kad pasidraugintų kuopoje narių — daugiau bus ir svarstymų. Vasario 21 d. geistina, kad visi kuopos nariai atsilankytų, delto, kad bus renkami rajono viršininkai ir dar kiti yra svarbių reikalų.

Vasario 28 d. atsisub diskusijos ant temos "Ar reikalingos moterims lygios tiesos?". Diskusijos prasidės 10 val. ryte. Geistina, kad kam galiama, ateity pasiklausyti. Viskas atsisub po adresu 225 Washington Ave., Socialistų svetainėje. — LSS. 2 kp. sek. K. Genys.

LSS. 7 KP. DRAUGŲ ATYDAI. LSS. 7 kp. mėnesiniai susirinkimai atsisubna kiekvieno mėnesio pirmą penryčią 7:30 val. vakare. 573 Joseph Ave., Gedemino salėje. Draugai atlikite savo priedermę, lančykite susirinkimus, mokėkite duokles. Neūžmirškite atsivesti naujų draugų. — LSS. 7 kp. sek. J. P. Stančikas.

PRANESIMAS. Konferencija XXIX. IV rajono LSS. atsisubus Jersey City, 17 d. sausio nutarė, kad pertraukti lektorių Propagandistų ir Agitatorių Rateljio prie IV rajono šiame sezono, lig atinancio sezono, taigi apie ką ir pranešu rateliečiams, kad daugiau neatsilankytumėte sulig kada bus išnaujo viskas sutvarkyta ir apskelbta per laikraščius. — Draugis-kai F. Petrašiunas. pirminkas.

"Kovo" Gaunamos šios knygos.

- AMERIKOS LIETUVIŲ KALENDORIUS. Su daugybe paveiklų, naudingų straipsnių, gražių apyskaičių ir šiaip gerų raštų. Sutaisė ir išleido Jonas Ilgaudas. Pustl. 96 25c
APIE KONSTITUCIJĄ. Parašė Ferd. Lassale. Versta iš vokiečių kalbos. Pustl. 32 15c
AMERIKIEČIŲ CIRKAS ARBA SORKĖS. Visuomenės pajaukimas daugiausiai apie Ameriką, su 4 jaukingais paveikslais ir satirisku himnu "Amerika". Pustl. 16 5c
AMERIKOS VALSTIECIAI. Pagal K. Kautsky parašė M. Bevardis. Pustl. 16 10c
ATEITIES SURĖDYMAS. Pagal A. Bebelį. Parašė Z. Aleksa. 15c
BALTRAMIEJAUS NAKTIS. Isoriška apysaka, kaip krikščionys išskerdė hugenotus Francijoje, pabaigoje XXII šimtmečio. Iš Prospero Merime, vertė Rėk. Pustl. 202 75c
BOMBA. Komedija dviejuose aktuose. Parašė A. Antonovas. 25c
DARBAS. Romanas. Parašė E. Zola. J. Ilgaudo išleidimas. I tomas 75c
DARBININKŲ PRIESPAUDA IR JOS PRIEŽASTIS. Pagal lenkišką parašė B. Zvalgas. 10c
DARBININKŲ SVEIKATA. Pagal Dr. Katsą. Parašė P. Norkus. 10c
DARBININKŲ KALENDORIUS 1904 METŲ LSDP. išleidimas. 20c
DAKTARAS KIŠENIUJE. Aiškų pamokinimai kaip užlaikyti sveikatą, ir kaip nuo ligų apsiginti. Su daugeliu receptų, surinktu nuo geriausių daktarų. Sutaisė M. Paltanavičius. \$1.00
DILGĖLIŲ ŽIEDAI. Satiriski pasakojimai. Telpa: 1) Gyvačių draugijoje, 2) Pudelis, 3) Nelaimingasis kryžinis voras. Su paveikslais. 15c
GALUTINAS KLEŠŲ KOVOS TIKSLAS. Parašė A. Paunekock; vertė Alena Kuršaičiūtė. 10c
GIEDROS KALENDORIUS 1914 METAMS. Telpa jame daug apysakų, puikių straipsnių, eilių ir tt 20c
GRAUDŲ VERKSMAI. arba pasibudinimas prie apmislėjimo Lietuvos vargų. Parašė Liepkas. 10c
GYVENIMO BANGA. Apysaka iš darbininkų gyvenimo. Parašė Senas Vincas. 15c
GYVAS GRABE. Vaizdelis iš Scotlando lietuvių gyvenimo. Parašė Senas Vincas. 10c
GYVYBĖ. Kantata ir kitos trumpos poemos. Parašė Jonas Viskoška. Telpa: 1) Gyvybė, 2) Ištvirkėlis, 3) Vylis, 4) 3 Sone-tai, 5) Proverbiai, 6) Jautimai. 15c
EMILIJA PLIATERAITĖ, Lenkmečių karžygė. (1806—1831). Parašė A. Janulaitis. 10c
ISTATYMAI SUSIRINKIMŲ VEDIMO, pagal parlamentariškų teisių. 5c
JEZAUS DRAUGIJA ARBA JEZUITAI. Kas jie per vieni ir kaip jie bažnyčią gelbėjo. Sulietuvino J. Kelmūtis. 10c
KAIP ŽMOGUS ANT ŽEMĖS ATSIDARO? Pagal S. Krauz, Boelsche ir kitus parašė J. Baltrušaitis. 20c
KAIP FRANCUZAI UŽ LAISVĖ KARIAVO. Parašė Draugaitis. Pustl. 159. 25c
KONTRABANDNIKAI. Tragedija iš lietuvių gyvenimo Lietuvoje. — Kaina 20c
KIŠENINIS ANGLISKAI LIETUVIŠKAS ŽODYNELIS. Dru-tais aparais, 231 puslapis. Kaina 50c
KELEIVIO KALENDORIUS 1913 METAMS. Telpa jame daug naudingų straipsnių, eilių, patarimų ir tt. 25c
KELIONĖ PER PEKLĄ. Parašė John Mauritz. Vertė Jonas Ilgaudas. 10c
KAIP AS TAPAU MILIONIERIUM. Pagal W. A. Corey, su-taisė K. Rutkus. 10c
KIRPIKAI ARBA AVELIŲ PIEMENELIAI. Eilėmis parašė Liepkas. 5c
KO MUS MOKINA ŽVAIGŽDĖS? Pagal pasakojimą Jono Na-zivino parašė K. Stikėlis. Išleido Nienius. 10c
KUNIGAI, BEDIIVIAI IR SOCIALDEMOKRATAI. Parašė S. V. Pustl. 30. 10c
KUDIKIŲ VERGIJA "LAISVOJE" AMERIKOJE. Sutaisė pagal J. Ppago J. Sirvydas. 5c
KOMUNISTŲ MANIFESTAS. Parašė K. Marx ir P. Engels, sulietuvino J. B. S.—kaina 15c
LIETUVOS UKPINKO VILNIAUS KALENDORIUS 1913 METAMS. Telpa jame daug naudingų straipsnių, eilių ir tt. 25c
MAZDAZNAN, maistų rankvedis. Parašė Dr. O. Z. Hanish. Lietuviškai sutaisė J. A. Zecius. 50c
MIKES VALDINIŲ POTERIAL. Su giesmėmis ir paveikslais. 5c
MOKINKIMĖS RASYTI. Knyga mokintis rašyti su paaiškinimais akcentų ir rašto ženkliu. 25c
MOTERS IR POLITIKA. Parašė Lili Braun. Vertė K. Augys, 15c
NETIKĖTAI. Komedija trijuose aktuose. Parašė Aglė. Išleido Scenos Myletojai. 10c
NUO KO PRIKLAUSO ŽMONIJS NUOTIKIAI. Parašė Jan Kochanovicz. Vertė A. J. Karalius. 10c
OTEC KONSTANTIN. (Kn. Olsauskas). Parašė O. Birmontaitė. 5c
PASKUTINĖ BANGA. Drama 3-se veiksmuose. Parašė Br. Varg-šas. Išleido savo kaštais J. O. Sirvydas. 10c
KOVOTOJŲ GIESMĖS. Surinktos revoliucionierių mintys. An-tra laida. 15c

- POLITISKAS MINIŲ STRAIKAS. Antra laida. Sutaisė A. J. & PENKTAS PRISAKYMAS. Drama vienoje veikmėje. Parašė Br. Vargšas. 10c
POLITIŠKOJI EKONOMIJA, kas ji yra ir ko mokina, pagal Dr. J. B. Marchlewskį ir kitus sutaisė ir išleido V. K. Rač-kauskas. 25c
PRASIKALTIMAI IR PRASIKALTĖLIAI. Kalba laikyta ka-liniam Chicago kalėjime. Parašė Clarence S. Darow. Iš anglų kalbos vertė *** 10c
PRICKUS ENGELS. Jo gyvenimas, darbai ir raštai. (Vertimas iš vokiečių kalbos). 15c
PASLAPTIS. Parašė Senas Vincas. Išleido V. Jakštys. 15c
RAISTAS. Parašė Upton Sinclair. Lietuviškon kalbon versta iš angliskos. Išleido Jonas Naujokas. \$1.00
REVOLUCIJOS ATBALSIAI. Apsakaitės iš atsitikimų Rusi-joje. Parašė Senas Vincas. Išleido V. Jakštys. 15c
RUSIJOS CARAS. (Monologas). Ir politiško turinio eilės. Pa-rašė Karolis Vairas. 10c
SOCIALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI. Išaiškinimas įžengiamosios Erfurto programos dalies. Parašė K. Kaupsky. Iš vokiečių kalbos vertė P. Kovas. 20c
SOCIALIZMO A-B-C. Pagal H. P. Moyer sutaisė ir išleido J. O. Sirvydas. 10c
SOCIALIZMAS IR DARBININKISKAS KLAUSIMAS. Parašė Kn. Th. Mc Grady. Iš angliskos vertė F. M. 10c
SVEIKATOS IR KVĖPAVIMO LAVINIMAS. Sėptynios lekti-jos. Kiekviena lekcija atskiroj knygelėj. Kaina vienos lekc. 25c
SVAJUS, arba vaizdas siekimo augtybės. Tragedija-Poema pen-kiuose aktuose. Parašė Jonas Viskoška. 40c
E. STEPONAICIO RASTAI. Pilnas pomirtinis eilių ir prozos rinkinys. Tvarkė Liudas Gira. \$1.00
TRIMITAS. Laisvos dvasios giesmės ir dainos. Suharmonizuota vienam, dviem balsams, ir chorui. Parupino M. P. 75c
Ta pati apdaruose \$1.00
VALSTYBĖ IR SOCIALIZMAS. Pagal Gabriel Deville, parašė A. B. 10c
ŽEMĖS IŠPAZINTIS. Visuprieinamoji Geologija ir Paleontolo-gija su daugeliu paveiklų. Pagal V. V. Bitnerį par. J. Baltrušaitis. 15c
ZENYBA IR ŽMOGAUS GYVENIMO SIEKINYS. Parašė Ba-rabošius. 10c
ŽMOGUS. J. Akuratero apysaka. Iš latviško vertė J. Baniulis. 10c
LAISKAI PASMERKTUJŲ MIRTIN. Puikų pasiskaitymai apie pasmerktuosius ir Rusijos kalėjimus. Surinko V. Paukštys 20c
SIELOS BALSAS. Dailus dainų rinkinėlis. Parašė J. B. Smelstorius. 75c
DŽIAN BAMBOS SPYCIAI. Daugiau fonų negu saliuė. Kaina 25c
V. KUDIRKOS RASTAI. Visi šeši tomai. Kaina \$5.00
LAISKAI GROMATOMS RASYTI. Su paveikslais ir dainelėmis Kaina: už 100 laiškų \$1.00
ATVIRUTĖS. Papuoštos puikiais paveikslais. 100 atvirukių \$1.00
PAVEIKSLAI "Revolucijos gimimo momentas". Kaina 25c
PAVEIKSLAI IŠ KARĖS LAUKO. Fotografija nuim-ta Augustavo apielinkėje, 1914 met. — kaina 10c
LIETUVOS GASPADINĖ. Kaina 25c
NAUJAS BUDAS ISMOKTI RASYTI. Kaina 10c
TEISINGOS PASLAPTYS. Kaina 25c
TEISYBĖ. Kaina 10c
VYSKUPAS MYRIEL. Kaina 8c
VIENOS REVOLIUCIJA. Kaina 25c
VERGO SAPNAI. Kaina 5c
DARBININKŲ BALSAS. Kaina 10c
IŠ DVASISKŲ TĖVELIŲ GYVENIMO. Kaina 25c
KELIAS. Kaina 15c
PER SKYLĖ ir PANELĖ ŠVENČIAUSIA. Kaina 10c

1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

REIKALAUJAME MERGINU. Tabako kompanija reikalauja merginų prie rinkimo tabako. Kreipkitės per laiška, ar ypatingai šiom adresu: THE KEISER and BOASBERG PLANTATION, INC. East Windsor Hill, Conn.

10 for 5c P. Lorillard Co. New York City

FARMOS Geriausios Farnos!

Pigiai parduodu geriausias gatavas farnas su budinkais, sodais ir užsčiaiis javais, turiu visokio didumo farmų; žemė — molis su juodžemiu ir molis su smiltim maišytas. Derlingiausia žemė pirmo sorto, visokiems javams, daržovėms, šienui ir sodams. Turiu daugybę farmų ne-išdirbtų. Labai pigiai parduodu ant lengviausių išmokėjimų. Žemė labai gera, didžiausiu Amerikos Lietuvių fermerių kolonijoj, kur aš esu para-davęs 320 farmų lietuviams apielin-kėj miesto Scottville, Mason County Michigan, kuris yra turtingiausias fermerių miestas visame state Mich. vidury derlingiausių ir gražiausių lygių laukų. Keliai žviravoti (plent-tai), upės ir ežerai pilni žuvies. Scottvilles apielinkė yra Lietuvių Kolonijos centru ir randasi arti prie Michigan ežero portavo miesto LUDINGTON, turinčio geriausią transportaciją vandeniui laivais ir geležinkeliais, yra turgai javų, mel-nycios, bankas, bažnyčios, geriausias mokslineis ir produktų fabrikas, su-riki sviesto ir kitokios vngados yra, turį naudokis Broli Lietuvi, neklau-syk kompanijoj ir jų agentų apgarsini-mu, kurie vilioja žmones, kad pirktų smiltynus ir pustyntes ant ku-rių visą amžių vargingiausiai žmo-gus turės gyventi. Sakau, atvažiuok pas mane į Scottville, Mich, aš tu-riju geriausių žemių su moliu, juod-žemio ir maištų gerų žemių, ku-riuos yra atsakančios ukininkavimui, gražiausioj vietoj į visą Ameriką ir apgyventame krašte. Nusipirkęs nuo manęs farmą pats ir tavo šeima yra džiaugsties ir trumpu laiku tapsite bagotu fermeriu. Norinti pirkti ge-ry farmų, rasykite tuoj, o gausite žemlapij (mapą) Lietuvių Kolonijos ir Farmų Katalogą. Adresas: (21—15)

ANTON KIEDIS, Peoples State Bank Building Scottville, Michigan.

Teatras IR Balius

Rengia LSS. 60 Kuopa Panedel., 22 d. Vasario-Febr., 1915 Jurgio Washingtono Gimimo Dienoj LIETUVIŲ LABDARYSTĖS SALEJE Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Bus perstatyta pirmu sykiu Amerikoj Mikalo-jaus Gogolio 5 veiksmų komedija "REVIZORIUS" Gal ne vienas yra girdėjęs garsų rusų humoristą M. Gogolių, bet gal neteko išgirsti jo humoro veikmėj? Taigi čia yra proga Bostono ir apielinkės lietuviams išgirsti ir pamatyti to garsaus rašejo pašaipą rusų valdiniųų. Lošime dalivaus visi gabi ausi kuopos aktoriai, atsilankiusieji bus pilnai užganedinti. Svetainė atsidarys 2 val. po pietų. Teatras prasidės 3:30 po pietų, balius 7:30 val. vak. ir trauksis iki 12 val. naktį. Užkandžiai ir gėrimai bus ap-rupinta per visą vakarą. Nuoširdžiai užkviečia visus RENGĖJAI.

AUTOMATISKA YLA

Visiems naudinga Yla už \$1.00, kuri siuva kaip maš-i-na. Galima sluti viską, kas tik papuola į rankas: plėškes, čėverykus, čėverykus gu-minius padus, mašius iš sto, rliausių audimų, karpetus-arklams gules ir tt. Pilingus reikla pristūsti re-gistruotame laiške arba Mo-ney Orderiu.

M. M. DOVIDAITIS 501 So. Heald & B. sts. WILMINGTON, DEL.

Lietuviai Temykite

Vienintėlė Lietuviška krautuvė, kuri užlaiko geriausiaj tavorą del vyrų: skrybėles, marškinius ir visokius mažmozius. Mes duodame savo kostiumieriams dovaną — kišeninį veidrodėlį. Kurie atvažiuos iš kitų dalių miesto, už stritkarius mės at-lyginsime. (21—15)

Leon Doggin 1229 So. 2-nd St., Philadelphia, Pa.

Iš Philadelphijos.

ANTRAS DRAUGIJŲ KOMITETŲ SUSIRINKIMAS.

"Laisvės" klubo šaukiamas Lietuvių draugijų komitetų susirinkimo delei sutvarkymo Philadelphia Lietuvių aukų rinkimo komiteto, įvyko 12 d. vasario vakare. ("Kovoje" per klaidą buvo paskelbta, kad susirinkimas bus 11 d. vasario). Kadangi tan pirman "Laisvės" klubo šaukiamas susirinkimas ne visų progresyvių draugijų komitetai atsilankė, nutarta susaukti tų komitetų antrą susirinkimą, kuris įvyks vasario 26 d. vakare, "Laisvės" klubo svetainėje. Butinai kviečiami atsilankyti šių draugijų komitetai: Švento Antano, Švento Juozapo, Lietuvių Pašalpinio Klubo, D. L. K. Vytauto Kareivių Gvardijos, Petro Armino Draugijos, Švento Franciškaus Dr-jos, Lietuvių Amerikonų Klubo, Lietuvių Republikonų Klubo, Lietuvių Korporacijos Klubo, Lietuvos Dukterų Dr-jos, Lietuvių Kriaučių Dr-jos ir Liet. Kriaučių Unijos, SLA. 107, 170 ir 183 kuopų, taipgi TMD. 74 kuopos. Visų tų minėtų organizacijų komitetai malonės neužmiršti pributi į taji šaukiamą mitingą vasario 26 diena, nes reikalas sutvarkymo aukų rinkimo nukentėjusiems nuo karės šelpiti yra neatidėtinas. Kuomet kitos Lietuvių kolonijos senai tą darbą jau varo, mes philadelphiečiai likomės palikti užpakalyje visų kitų delto, kad manėme broliškoj santarmėj su klerikalais dirbti aukų rinkime. Jau žinome, kad šešios katalikų draugijos, vadovaujamos kun. Kaulakio iškirto šposą, viliugingai apreiškdamos, jog nori bendrai veikti, o paskui atsimetė nuo išrinkto aukų rinkimui komiteto. Žutų mums pažeminimu, jeigu tos kunigo vedamos davatkos suardyty mūsų šventą darbą. Taigi visi pažangesni lietuviai privalome sukursti ir parodyti, jog ardyti mūsų darbo neleistime veidmainiams ir vilugams. Delto "Laisvės" klubas ir kviečia visų minėtų organizacijų komitetus susirinkiman, kad reikalą sutvarkius ir aukų rinkimo darbą pradėjus.

"PROGRESAS" KRUTA.

Progreso Ratelio veikimas vis eina smagn. Kiekvieną ketvergo vakarą Liet. Republikonų klubo svetainėje po nr. 322 N. 9-tos gatvės susirenka apstus burelis žmonių, kad pasiklausius diskusijų ir kad iš jų šį-tą sau naudingų patyrus.

Vasario 11 d. vakare diskutuota klausimas "Sekanti žmonių tvarka — socializmas". Socializmo įvykima arba kapitalizmo puolimą delei įvykstančios draugijiniame gyvenime socialistiškos tvarkos argumentavo R. Merkis ir J. Kulikauskas. Priešginiavo A. Borisas. Iš susirinkusiųjų klausytojų irgi pasidarė dvi pusės. A. Borisas neverta būtų statyti į diskusantas, nes tas žmogus ne argumentais, bet pliaškalais ir kapuciniskais pamokslais savo pusę gina. Nesusipratusiems kaip tik tokie pliaškalai ir patinka, by tik socialistams netikusį lopą ant kupros prilipdyti. Atvykus J. Stasiulevičiui, į Borisą nesąmones ir užmetimus buvo aiškiai ir visiems suprantamai atsakyta.

Vasario 18 d. vakare toj pačioj vietoj bus diskutuojama: "Ar kenkia laivinimuisi ir visuomeniskam veikimui apsviedimas". "Ar reikalingos pašalpinės draugijos apsviedusiems žmonėms" ir "Ar gali išnykti poligamija ir prostitucija draugijų mokslui ir kulturali pakilus". Visos tos temos gana įdomios ir reikalauja gilaus dalykų žinimo. Geistina, kad tuose klausimuose imantieji balsą, vadutuši argumentais, o ne vien "rodimaisi".

Reikia pridurti, kad pastaruju laiku Lietuvių Republikonų klubas pasirodo labai pamiarantiu progresyvi veikimą, už ką galima tart jam aciu. Rapukas.

Vasario 13 d. įvyko Latvių lubo svetainėje LSS. 1-mos kuopos Choro vakarėlis. Buvo rengiamas koncertas ir šokiai. Kadangi žmonių mažai atsilankė, tai vakaro programa likosi žymiai susiaurinta. Padainuota kelios dainos, sudeklamuota keletas eilių ir pasakyta monologas. Paskui palikta jaunimui šokiais pasilinksinti. Vakarėlis susirinkusiems smagiai praėjo.

Billy Sunday, kuris jau senai žadėjo iš Philadelphijos išsikraustyti ir tolesniai keliauti žiopių medžiotų, turbūt susiprato, kad Philadelphiaje, turinčioje dar vardą "The darkest spot on United States", tų žiopių, klausančių jo pamokslų, nešančių jam savo skatikus ir žiopsančių į jo "monkey show" yra daugiausiai, todėl nutarė dar dvi savaiti čionai zvejoti dolerius. Rekordas parodo, kad ikišiol atsilankė jo klausyties 1,475,000 žiopių ir jo pamokslai atnešė jam mažiausiai 50 tukstančių dolerių pelno. Ir kaip galima liuosnoriai tokią šiltą vietelę palikti?

PRAKTINGI AMERIKONAI.

Visasvietinės San Francisco parodos komitetas pareikalavo, idant parodon atsintus iš Philadelphiaje žinomą Laisvės Varpą (Liberty Bell). Tačiau philadelphiečiai per daug didžiujasi turį tą relikviją ir per daug ją brangina, kad sutikti su užmanymu. Juk galėtų kokie-nors biznieriiai iš jos palikti tik imitaciją, o patį originalą pragaišinti. Bet kad minėtoje visasvietinėje parodoje galima būtų girdėti to suduzusio varpo barškantį skambą, praktingi amerikoniakai greit rado būdą. Suvienijo San Francisco parodos plečių su Laisvės varpu telefoninėmis vielomis ir atidarant parodą nusprendė susirinkusius parodon žmones kiekvienam pakišti telefoninį ragelį, prisikišti prie ausies, o philadelphiečiai plaktuku užgaus į Laisvės varpą ir visi žingaiduoliai išgirs jo gargzdantį balsą. Girdėjusieji bus "satisfy", o telefono savininkams už tai paskambys kišeniuose sidabriniai, irgi bus "satisfy". Gudrūs amerikoniakai!

GERAS "TĖVELIS".

Kad musiškiei dvasiški "tėveliai" tik savo "vaikų" neapykanta, o ne jų meilę sau užsitarnauja, parodo ir šis faktas.

Vasario 8 d. laidojant kuną mirusio J. Žukausko, kun. Kaulakis iškeikė velionio seseris ir pažįstamus, kad tie su kunigu derėjosi už palaidojimą. Velionis buvo karštas katalikas, bet budamas neseniai iš Lietuvos ir nuo 6 mėnesių neturėdamas darbo, buvo daug įsiskolinęs savo draugams. Delei bėdinumo neturėjo už ką nusipirkti velykinės kvitelės, tai ir prie mirštančio tasai "tėvelis" su nenoru atėjo.

Mirus minėtam žmogui ir atėjus jo giminėms ir draugams pas kunigą maldautų palaidoti kuną su bažnytinėm ceremonijom, kunigas patyręs, kad pinigų turi tik 33 dolerius ir kad velionis neprigulėjo prie draugų, išpludo tikrai "piemeniškais" žodžiai. Be 20 dolerių kunigas nei į bažnyčią įsileist kunas nesutiko. Pirmą graborius buvo apsiėmęs už 80 dolerių palaidoti, paskui kad kunigui neduota daugiau kaip 20 dolerių, pareikalavo \$112 dolerių už palaidojimą.

Ir taip kerpa bėdinų avelių vilną netik gyviems, bet ir mirusiems. Nejaugi už tokią artimo meilę katalikai savo "tėvus" gali mylėti? Kaziuakas.

Keletone Phone Mala 14-28.
Bell Phone Lombard 2506
Dr. Philip ROVNO
423 Pine St. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 8 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikaboti rusiškai ir lenkiškai.

ANCHOVY BRAND PAIN EXPELLER
Saugokis nuo blogos imitacijos ir atstokis gauti Richter's Anchor Pain Expeller, su inkaro ženklui, kuris kainuoja 25 ir 50 centų buteliukas. Reikia auk visose apptekose arba nuo
F. A. D. RICHTER & Co.
74-80 Washington St., New York, N. Y.

Nuo Administracijos

Draugai! Norėdamas sudaryti, bent vieną "Kovos" komplektą iš žymonto laikų, gražiai jusų meldžiu, jeigu kas turite, prisijuskiute šiuos "Kovos" numerius:

1911 m.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 28, 35 ir 49.
1912 m.: 1, 4, 12, 15, 17, 18, 23, 25, 31 ir 46.
1913 m.: 3, 7, 13, 15, 23, 26, 27, 28, 38 ir 41.

Be jokio kompleto, juk negalima laikraščiu apsieiti.

Draugiškai
"Kovos" Adm.

AUKOS PRESO FONDUI.
Patėmiję laikraštį "Kovo", jusų atsisaukima, kaslink aukų del pirkimo preso, LSS. 51 kp. Grand Rapids Mich., nutarė per mitingą, laikytą 7 d. vasario 1915 m. aukauti \$10.00, kuriuos šiame laiške prisijusciam.
Su draugiškais linkėjimais, 51 kp. valdyba:
Org. J. Stankus,
Izd. J. Balis,
Sekt. J. Keveža.
\$10.00 priimta. Širdingai aciu.
"Kovos" Administracija.

MOKINAME ANGLIŠKAI
Visose dalyse Amerikos ir Kanados
Vienintelė amerikoniška mokykla, kuri duoda pilną užtikrinimą išmokti skaityti, rašyti ir kalbėti angliškai labai trumpame laike už taip mažą atlyginimą, kad ir biedniausias vyras ar moteris gali užsimokėti.
Mokiname per laiškus (korespondencija) tobuliausia metoda; kiekvienas išmoks be vargo. Mokiname teipjuo klasose dienomis ir vakarais. Patiesių žinių rašykite pasi:
WAITCHES BROS.
1741 West 47th Street Chicago, Ill.

Puikus Paveikslas Iš Dabartinės Kares
"Kova" išleido labai puikius ir didelius paveikslus iš dabartinės karės lauko. Kaina tik 10 c. Kiekvienas lietuvis privalėtų turėti tą paveikslą savo kambaryj. Pinigus galima siųsti į dėjus dešimtuką į laišką. Adresuokit:
"K O V A"
1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia. Pa.

Bell Phone, Diamond 3020
Pirmas ir Geriausias Budas Jei Jieškai Užsiėmimo?
Tai išsimokink taisyti ir važinėti automobilius, o užtikrinam, kad gausi vietą už Soferj.
Mes išmokiname per šešias nedėlias taisyti ir važinėti automobiliais ir gvarantuojame šaferio laisnius. Kalbame keliose kalbose.
Turime automobilius del veselių, krikštytųjų ir pasivažinėjimų. Reikalui esant kreipkitės po šiuo adresu:
Model Garage & A. C.
2914-16-18 Diamond St.
PHILADELPHIA, PA.

"KOVOS"
ADMINISTRACIJŲ
galima tuojau užsiprenumeruoti šiuos žemiau surašytus lietuvių laikraščius. Juk beveik visi sąjungiečiai, apart "Kovos", skaito da ir kitus laikraščius, todėl užsiskykite juos per "Kovos" Administraciją, tuomet Sąjungai bus pelnas, o jus gausite tą ko norite. Verta užsisakyti šiuos laikraščius:

"RANKPELNIŠ"
Savaitinis
Kaina metams \$2.00
Išaina Škotijoj

"LAISVĖ"
Du syk į savaitę
Kaina metams \$2.00
Išaina Brooklyn, N. Y.

"KELEIVIS"
Savaitinis
Kaina metams \$1.50
Išaina S. Boston, Mass.

"NAUJIENOS"
Savaitinis
Kaina metams \$1.50
Išaina Chicago, Ill.

"DILGELES"
Dvisavaitinis
Kaina metams \$1.00
Išaina Pittsburgh, Pa.

"ŠAKĖ"
Mėnesinis
Kaina metams \$1.00
Išaina Worcester, Mass

Taigi ar sau ar savo draugams užrašysit minėtus laikraščius, užsakymus visuomet siųskite

"KOVAI",
1815 E. Moyamensing Av.
PHILADELPHIA, PA.

The Philadelphia Medical Clinic
GYDO VISOKIAS LIGAS VYRŲ IR MOTERŲ
OFISO VALANDOS: Kas diena nuo 10 iš ryto iki 4 val. po pietų.
Šventadieniais nuo 10 val. iš ryto iki 3 po pietų.
Vakarais Utarninke ir Pėtnyčioj nuo 6 iki 8. po šiuom adresu: (Kalbame lietuviškai)
THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC
1117 Walnut st., Philadelphia, Pa.
Patarimai ir knyga "Daktaras" dyka.

MOKINKITES SA VO NAMUOSE
Greitas ir visiems prieinamas mokymosi budas yra mokintis per korespondencijas, mokintis savo namuose. Pagal mūsų mokyklos vartojamą metodą, kiekvienas žmogus gali išmokti visą aritmetiką liuosose nuo darbo valandose. Iškaščiai stebėtinai maži.
Jei nori žinoti, kaip greitai laiku išmokti aritmetiką, tai parašyk mums, o gausi pilną paaiškinimą dykai. Adresuok:
LIETUVIŲ KORESPONDENCIJINĖ MOKYKLA
1607 N. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Pinigai Lieka Kišeniuj Sveikata Lieka Kune
Baksas Geriausio Alaus tik 85 c.
Abeji šie palaiminimai tavo, jeigu tik pasinaudosi proga. Štai jie yra. Kada jums yra reikalinga alaus vyno ar degtinės dėl vestuvių, balių ir krikštytųjų, ateikite pas mus arba per telefoną pašaukite. Parduodam geriausios "Vigor" degtinės kvortą už 50, 60 ir 75 c. Yra žinoma, kad tai yra geresnė degtinė, negu kur kitur, mokant po 25c. už bonką daugiau. Tukstančiai žmonių žino mus ir perka iš mūsų, todėl užkviečiame ir jus.
J. CARTUN
401-3-5 South St., Philadelphia, Pa.

J. Rosenbaum,
SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphiaje, Pa.
Parduoda laivakortes ant geriausų linijų laivų
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai
Agentūra geležinkelių tikiety.
Parduodama geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstyų.
605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Užsirašykite
Pirmą Lietuvių Dienraštį
"NAUJIENOS"
Kuris jau eina nuo 5 Rugpjūcio kasdien.
"NAUJIENOS" praneša naujausias ir teisingiausias žinias iš karės lauko ir abelnai iš viso pasaulio — kasdien.
"NAUJIENOS" yra darbininkų laikraštis ir jos vedamos darbininkų dvasioje.
"NAUJIENOS" talpina darbininkams naudingus straipsnius ir žinias.
"NAUJIENOS" leidžiamos daugybės darbininkų, žmonių apšvietai ir jų gerovei, o ne pavienios ypotos ir darymai pašalinio biznio.
Prenumeratos kaina:
Chicagoje — per išnešiotojus 12 c. savaitėje. Pačiu sinitiant, Chicagoje metams \$6.00; pusei metų \$3.50. Kitur, ne Chicagoje, metams \$5.00; pusei metų \$3.00; dviem mėn. \$1.00. Europoje ir Kanadoje met. \$7.00. Pavienių num. kaina 2c.
Išpildyk šią blanką ir pristyk kartu su pinigais.
"NAUJIENOS" 1841 S. Haled St., Chicago, Ill.
Siūomi prisidūti \$_____ už "NAUJIENOS" _____ metus ir meldžiu jus siųsti šiuo adresu:
K. 10

PARSIDUODA PIANAS
Norėdami turėti puikų ir pigų pianą tuojau atsišaukite į "Kovą"
1815 E. Moyamensing Ave.
PHILADELPHIA, PA.